

GAZDASÁGI LAPOK

Alapította KORIZMICS LÁSZLÓ
1849-ben.

MEZŐGAZDASÁGI HETILAP.

VEZÉRELV: Hozzunk mezei gazdaságunkba helyes arányokat.

ELŐFIZETÉSI FELTÉTELEK:

Egész évre	20 kor.
Fél évre	10 "
Negyed évre	5 "

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Budapest, VIII., József-utca 15. sz.

Az „Állattenyésztési és Tejgazdasági Lapok” ingyen mellékeléssel.
A lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőséghez, az előfizetési és hirdetési pénzek a kiadóhivatalhoz czimzandók.

HIRDETÉSEKET

a lap kiadóhivatala veszi fel.
Árjegyzék ingyen és bérmentve.
Hirdetési melléletek jutányos árban fogad-
tatnak el.

◆◆◆◆ Szerkesztőségünk és kiadóhivatalunk czime f. év november 1-től ◆◆◆◆
Budapest, VIII. ker., József-utca 15. földszint 2.

Kérjük az összes levelezéseket, szakközleményeket, pénzküldeményeket, hirdetéseket stb. ezen újabb czimre juttatni.

A „Gazdasági Lapok” szerkesztősége és kiadóhivatala.

Az e lapokban foglalt czikkeikért minden utánnomási jog fentartva.

KÉZIRATOKAT A SZERKESZTŐSÉG NEM AD VISSZA.

TELEFON: 623.

TARTALOM.

	Lap
Szemle. — Ix.	843
Gazdasági levél. — Horváth János	844
Tárca. — A bonórum direktor. — Péterffy Tamás	844
Gazdasági nőnevelés külföldön és hazánkban. — Stegmüller Mária	845
Csöhid. — Bölöny Dénes	847
Hogy lehetett ez idén 325 négyyszögletes hegyi szőlőben 12 hektóliter musttermést elérni. — Bankó János	848
Könyvismertetés.	848
Kérdések és feleletek	849
Kérdések: Szántás tavasziak alá. H. G. S. — Triourhulladék felhasználása. M. H. — Fagyos répafejjel mit tegyek? T. S. — Alma- s körtemuszkészítés. K. Sz.	
Feleletek: Telekkönyvileg biztosított ablakjog. Balogh Bálint. — Buza közül rozstól kiválogatni. Szűcs János. — Ideiglenes kukoriczagóré. Szerk. — Szőlőtörköly felhasználása. Balogh Bálint	
Hírek	849
Aprók	850

SZEMLE.

(Időjárás és gazdasági helyzet. — Mezőgazdasági munka és munkaviszonyok. — Műtrágyázás terjedése. — Gabonapaczi viszonyok. — Bankkamatláb. — Az amerikai Unio új elnökének kijelentése. — Állattarjak).

Időjárásunk kritikán aluli, mert vagy esik az eső (a felvidéken havazik is) vagy keményen fagy, mint p. o. 4-én midőn egész nap nem engedett fel a talaj. Hogy azután ilyen időben vetésről szó sem lehet, az bizonyos, pedig vo'na ám még vetni való őszi gabonának akármennyi, lévén megkésve az esős szeptember s október miatt a legtöbb gazda. De olyan vizes földek is vannak, melyekre ráillenek az egyszeri gazda esete. Csemcegett a víz a gazda s a velejáró kulturmérnök lábai alatt s tőprengve kérde a földi, hogy mit is vessen ebbe a földbe? „Vessen bele bubánatot barátom, az megterem itt bőven” feleli rá a mérnök. No hát a mai gazdasági helyzet is ilyen, vethetünk bubánatot. Különben a már régebben elvetett szemestermények s őszi takarmánykeverékek jól kikeltek s néhol tulbuják is, de ez ne aggasszon senkit, mert a fagy majd megcsipkedi s normális fejlődésük lesznek, hanem a mit még csak ezután akarnak földbe tenni, annak termése iránt legkevésbé sem lehet vérmes reményeket táplálni. Tolnamegyéből

írják: Folyó hó 4-én pár ^m/_m hó esett. Reggel 3° C, 5-én virradóra 6° C fagy köszöntött be. Még künn van sok répa, tengeri, zöldség és még sokan nem fejezték be a vetést sem. Szóval az idő télies köntösbe öltözött. No, de lesz talán még jó idő is, ez csak átmeneti, talán pár napig fog tartani. Ez vigasztalja azon gazdatársakat, kik még nem fejezték be az őszi munkálatokat.

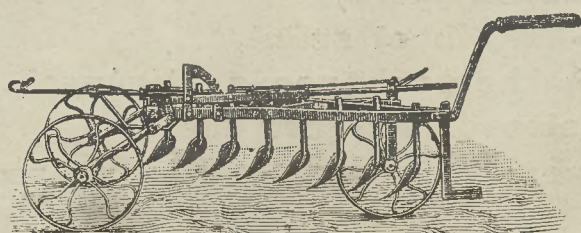
Novembert irunk már s még mennyi répa van a földben azt csak az tudja, ki az országot végig utazza. Bizony ha nem fognak hozzá nagyobb erővel a szedésnek egy része benn is marad e terménynek, mert a fagyok és hó miatt nem fog lehetni kiadni. Egyik cukorgyár intézője panaszkodott, hogy december 1-ig okvetlen eltart a répaszedés munkáshiány miatt. Egy városnak utczarendezési kövezési s aszfaltjárda készitési munkálatai csigalassúsággal haladnak s a mostani hurezolkodási negyedben nem egy butorszállító kocsifeneklett meg a sártengerben, mert hát minden épkézláb ember répát szed s nincs munkás utcsinálásra. Hogy magyar (1200 □-öles) holdanként már néhol 90 koronát fizetnek az nem is oly ritkaság, de tekintve, miszerint ilyen helyen 180 q a termés, éppen 50 fillér jut egy q répakiszedés, tisztítás, fejezés és a földön kupacba rakás s tenyérnyi földdel behányás munkálataiért. Természetesen ha jövőre csak 120 q lesz a termés, akkor is 90 kor. munkadíjat fognak kérni az élelmes atyafiak. Tehát itt az ideje, hogy valami tényleg jól működő répakiemelő és fejezőgépet szerkesszen valamelyik gépészmérnökünk, hogy legalább részben függetleníthesse magát a telhetetlen munkásoktól, a termelő. Érdekes az is, hogy mint dolgoznak az Amerikából visszatért s ott csalódott munkások, hogyan iparkodnak az alföldi és dunántuli férfiak és nemkülönben a máramaro megyei zsidók, kik metszőjükkel együtt jöttek Nyitramegyébe s naponta reggel mielőtt munkához látnának, imádkoznak kérve működésükre az Ur áldását. De hát kissé szokatlan nekik még ez a munka, kivált a mostani dermesztő hidegben s kevesebbe mennek, mint a begyakorlott magyarok s kivált a tótok; no' de majd megtanulják ezek is, hisz nem boszorkányság.

A burgonyából is nagyon sok van még a földben s mindenütt a munkáshiány miatt folyik a panasz. Néhol még cseledet sem tudnak szükséges számban fogadni, mert a jó kereset magas munka- és napszámbekek rengetegembertömeget csaltak a zsellérség reményteljes álására, mert

5—7 koronát meg tud keresni ilyenkor egy férfi s ha vesszük az aratás, cséplés, hordás és a harmados kapásoknál elérhető eredményeket, akkor ilyen munkás egyes vidékeken sokkal jobban jön ki, mint a legjobb szegődménynyel megáldott cseled. De folytassuk szemlénket a terményekről: szedetlen kukorica is van ám száz holdszámra majdnem minden község határában s ha így alkalmatlankodik az idő, talán még karácsonyt is megéri szárán, ha csak a jelentkező varjuseregek nem segítik lemorzsolni a csutkáról a szemeket. Hogy pedig a nem teljesen beérett kukorica csiráját a mostani 4—5° fagy is mennyire tönkre silányította, ezt láthatja, ki kezébe vesz egy szemmet, hisz fekete a csirája a legtöbbnek. Nagyon drága lesz a jó csiraképes kukorica mag tavasszal. A káposzta jól megtermett ez évben, nemrég egy kis község piacán 100 kocsival kínáltak eladásra, de ára azért a szép kemény fejeknek per 100 darab 10 korona, míg a silányabbat 5—6—7—8 koronával adták. Sok szőlő takaratlan, pedig a fagy ezeknek sem használ, de nincs munkás kellő számban és lassan halad ez a munka is.

A műtrágyázás terjedésére az idei év nagy hatással volt, egyik uradalom intézősége elragadtatással beszélte, hogy míg a többi buza megdőlt s így a rozsdától is többet szenvedett, addig a szuperfoszfátosított állva maradt, vagy csak jelentéktelenül borult meg s így a rozsdá sem okozott benne nagy kárt, szemesebb fejlettebb, súlyosabb és pirosabb is, sokkal kevesebb között a II. és III. osztály, úgy hogy ha holdanként csak 50 kg. mal terem is több a mesterséges trágyát kapott földön, mint a másikon. mégis érdemes a pénzt kiadni foszfortrágyáért, mert a minőségben már bőven megtérül az utolsó fillér is, de hát rendszeren 1 q műtrágya 100 kg. szemtermés többletet okoz. Azután meg a szalmatermés mennyisége s minősége is nyom valamit a latban. Ezeknél fogva jövőre ha a költségvetést elfogadja a felsőbbség, összesen buzáját szuperfoszfátosítani fogja, de még a rozsokat is. Különösen a sortrágyázás hívei szaporodnak rohamosan, mert biztos sikert értek el ebben az esztendőben.

Budapesten szemesterményekkel tömve van minden raktár, magtár, a mult heti kimutatások szerint 500 ezer q lett volna itt, míg e héten még majdnem annyi érkezett, úgy hogy most már 950 ezer q-ra becsülhető a fővárosban levő

Mezőgazdák.

NYOLCZVASU KULTIVÁTOR

kitünő eszköz tarlóhántásra.

Magyar Mezőgazdák Szövetkezete
BUDAPEST, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

szemes jószág, mi azonban leginkább zab s nem buza vagy rozs, mint más években. A különböző vasuti raktárak belogadó képessége is ki van merítve, sok vidéki kis állomás nem fogadja már el a gabona küldeményeket, de még a székesfőváros dunaparti és józsefvárosi pályaudvarai is visszautasítják azokat, úgy hogy ezekre czimzett gabonát fel sem szabad venni egy állomáson sem. Ezen dolgok és a pénztelenség az oka, hogy a kisebb vidéki piacokra hasztalan viszik be gabonájukat a termelők, nincs ki megvegye és 70—80%-át a beszállítottak visszavinnékénytelenek a kriminális rossz utakon. Lapzártakor veszük azon hirt, hogy a budapesti közraktárakhoz irányított uszállyszállítványok sem vétetnek fel és hogy a hajózás 12-én pihenni készül. A börze pedig játszik az árakkal, mint a macska az egérrel; egyik napon 30 fillérrel fel, másikon ugyanannyival vagy csak tizenötöt le, ez a gabona tőzsde képe. Változik a mint az értékpapírok esnek vagy emelkednek, vagy egy harcztéri tudósítás ragadja meg a kedélyeket. Wienben annyira tartott a zab, hogy annak ára 11 K 78 f.-en megállott.

Már nagyon valószínű, hogy a jövő héten megint $\frac{1}{2}$ %-os kamatláb emelést jelent be az osztrák magyar bank s ezzel a bankkamatláb a 6%-ot fogja elérni. Hogy a közgazdasági életre, a magyar kereskedelemre, iparra és mezőgazdaságra, mily szomorú napok virradnak ezután azt elgondolhatjuk, hisz akkor már a legszolidabb pénzügyi intézet sem lesz képes még 8%-ra sem pénzt kölcsönözni és az általános üzletlenség évadja fog bekövetkezni. Adja Isten, hogy csak rövid legyen. Az arany kiözlése főleg Németországban nagyon terjed s miután az ottani 5% bankkamatláb nem nyújt ez ellen kellő biztosítékot, mert hisz az angol bankkamatláb is magasan áll, s így valószínűnek tartják a mérvadó körök, hogy ott a rátának újabb $\frac{1}{2}$ %-os emelése fog nemsokára bekövetkezni.

Hogy az amerikai elnökválasztás nagy közgazdasági jelentőségű, mindig hangoztattuk. Most, midőn a demokrata Wilson Woodrow lett megválasztva nagy közgazdasági változások küszöbén áll az amerikai Unió. Idézzük néhány kijelentését:

„Politikám célja elsősorban az hogy fölvegyem a harcot a trösztök és a védvamos vámtarifa ellen. Azután gondoskodnunk kell a munkásvédelemről, a mely nálunk nagyon kezdetleges állapotban van. Éppugy foglalkoznunk kell a pénzügyi törvények reformjával. Mindent meg kell tenni farmereink érdekében, mert ezt követelik közgazdaságunk érdekei. A földművelési hitel, a mely Franciaországban oly szép virágzást ért el, nálunk is előmozdítandó. Bizonyos az is, hogy az Egyesült-Államok továbbra is lojális és békés politikához fognak ragaszkodni és az internacionális problémák megoldásánál a legmesszebb menő egyenlőséget fogják szem előtt tartani.“

A bevándorlásról pedig imigy nyilatkozik: „Hive vagyok az egészséges bevándorlásnak, a mi alatt azt értem: A bevándorlást szabályozni kell olyképp, hogy ennek az országnak egészségi és erkölcsi állapotát ne veszélyeztesse. Vagyis ki kell zárni a betegeteket és a gonosztevőket. A probléma illetően megoldása természetesen időt vesz igénybe, de erre a nagyfontosságú kérdésre érdemes munkát és időt áldozni. Nem akarok egy becsületes és jóra való embert sem kizárni, a kiből megvan a kezdeményezés képessége és a ki eljön ebbe az országba, hogy becsületes munkájával hasznára legyen a társadalomnak. Ki kell zárni azonban azokat, a kiket a hajóstársulatok és különböző vállalkozók tisztán önző üzleti érdekből csaltak ide, nem törődve azzal, hogy az illetők meg tudnak-e felelni az amerikai munkaviszonyok követelményeinek. Az önkéntes, saját maga elhatározásából történt kivándorlást sohasem bíráltam, sohasem ócsároltam. Az pedig egyenesen a közvélemény vakmerő félrevezetése, hogy a magyarok ellen előítélettel viseltem.“

Állatárak, miként mult heti gazdasági leve-lünköl kitűnik rohamosan estek Erdélyben, azonban némi vigasztalásunkra szolgál, hogy néhol még tartottak vagy ha sülyedtek is csak keveset. Különböben úgy tapasztaljuk, hogy az állat, de kivált a sertésárak az illető vidéknek kukoriczatermése szerint tartják magukat.

—n.

Gazdasági levél.

Irta: Horváth János.

Ráczegres, 1912. nov. 5.

A gazdasági levélíráskorát éljük. E lapok speciális időszaki tudósításai általánosakká lettek. Az első eset, hogy a gazdák egyetértenek, ezuttal a — panaszásban. Bár a folytatásban is értenének egyet, az orvoslásban is. De félős, hogy ha majd egyszer mégis fölűt újra a nap és melege is lesz és kissé szabadabban nyújtózkodhatnak majd a kedélyek, ismét nem ismer majd egymásra a mostani nyomás hatása alatt egy táborban panaszokodó gazdaközönség.

Magyar virtus volt, de bár ne maradna, az örökös különvélemény, a sirás „nye poz volim“.

Más nácziók gazdaközönsége intelligensebb lenne az erők egyesítésének és együttműködésének a megértésére; minden azonos érdekeltég szak-ká és szervezetté tud válni, hogy érvényesülést keressen és találjon a szervezettel és széthuzó gazdaközönséggel szemben, okvetlenül muszáj annak így lenni, hogy mi csak a balsorsban és csak a panaszokban tudunk egyetérteni? . . . No, de tán inkább csak maradok a kaptafámnál.

Lám, milyen furcsa a végnélküli cukorrépa-siralom, szerte ez országban! Mennyi baj és milyen kevés vaj . . . ! A panaszokodás annyira egyoldalú és passzív irányú, mintha már egyedül csak a klasszikus hüvelykujjtölemelés, a kegyelemkérés következhetnének csupán. Mintha elfogadott elv lenne: mindaddig jajgatni, a mig, mint a dohánynál is, a jól szervezett vevőktől némi könyörödmánygarasokat kiinstancziálni nem sikerül. Furcsa üzlet, a melynél a rentabilitás, vagy a kisebb károsodás érdekében a sajnálkozást kell, mint árképzőtényezőt fölkelteni; mert vagy csak ez hat, vagy csak erre vagyunk képesek. Ennyi önbizalommal a bolgárok káposztát árulnának ma is a Dunaparton, a törökök pedig kivándorolhattak volna, pld. hozzánk cukorrépa-t szedni. (Nem békés ugyan, de jól jövedelmező foglalkozás.)

Ha megéri, kifizeti a cukorrépa (és a telivércsikó) az ideai előállítási árakat és az átadás kölcsönös élvezeteit, akkor minek az a nagy sirás. Ha pedig nem éri meg, ha mindenhogyan rá kell

TÁRCZA.

A bonórum direktor.

Irta: Peterffy Tamás.

Az új földművelési miniszter még meg sem melegedett a bársonyszéken és már kérdőre vonták. Az interpelláció elég csiklandós anyag, mert az állami birtokok haszon nélküli gazdálkodását dőngette.

— Van-e tudomása a földművelési miniszter urnak arról, — rikácsolá egy agrár-demokrata honatya, — hogy az állami birtokokon Kárpátoktól az Adriáig káros gazdálkodás üzetik? És tudja-e azt a földművelési miniszter ur, hogy az állami birtok közös tulajdon, mindnyájunk vagyona? Van-e tudomása a miniszter urnak arról, hogy az állami birtokok csak félszázalékot jövedelmeznek? Ennyit a piripócsi Pityi Palkó parasztgazda röstelne felmutatni, mert huszszorosát bírja előállítani. Pedig a parasztgazda nem akadémiát végzett gazdász, nem okleveles számtudós, nincs doktori gazdadiplomája, csak szántóvető gazda. És ha mindezekről tudomása van a földművelésügyi miniszter urnak, a minthogy a fölterjesztett számadásokból tudomásának lennie kell, — hajlandó-e intézkedni, hogy

a basáskodó bonórum direktorok áttérjenek a haszonhajtó gazdálkodásra? Áttérjenek a racionális gazdasági üzemre, hogy ezáltal hazánk intelligens gazdaközönségének jó példát mutassanak, a nemzet közös vagyonával jövedelmező gazdálkodást üzzenek, — hajlandó-e ezt a nemzetnek megadni az új földművelési miniszter? . . . (Az ellenzéken általános taps és éljenzés)

Az új földművelési miniszter először is a bársonyszéket tapogatta meg, a mely még meg sem melegedett alatta. A beszédközben tágra nyíltak szemei. Az ellenzék tapsa és éljenzése alatt lehunytá szempilláit.

A kegyelmes ur közelebbi és belső ismerősei — és ezek sokan valának, — nagy eseményeket jósoltak. És úgy is lett. A jóslat beteljesült. Nagy dolgokat nem lehet elintézni percek alatt. A kegyelmes ur nem válaszolt az interpellációra. De jött a nagy ágyu másnap a földművelési miniszteriumból szigorú és bizalmas rendelet alakjában. Valamennyi állami birtok jószágigazgatója felszólítottatott kemény hangon, hogy:

„A gazdasági elszámolások a tulkiadások elfogadható megokolásával együtt a lehető legrövidebb idő alatt fölterjesztessenek!“

A körrendelet kemény hangjától valamennyi

bonórum direktor elsápadt. Csupán egyetlenegy akadott a sok közül, a ki elvörösödött a józú nevetéstől és a gömbölyü hasát is megfogta, ne hogy megfájduljon. Szekeres Pista bácsi volt a kacagó bonórum direktor. Nosza, sietve diktált levelet valamennyi jószágigazgatótársának és csak arra kérte őket, hogy a tulkiadások elfogadható megokolásával fölterjesztendő legkegyelmesebb jelentésből a legelsőt ő küldhesse.

Már hogyne engedték volna meg! Szívesen bocsátották Szekeres Pista bácsit legelsőnek, hiszen a hideg rázta valamennyit, még akkor is, mikor nem akarta. Szekeres bácsi pedig a közbizalomból reá háramló munkának megfelelt, a mint felterjesztésének idecsatolt egyes részleteiből is határozottan kitetszik, mert a gazdaság tulkiadásainak egyes tételeit így világította meg:

7/b tétel. (Leirat.) Az aratósztrájkok ellen-szerül és a sztrájkok letörésére elrendeltetik galicziai tartalék munkáscapat készenlében-tartása, melyszerint és tekintettel az aratási, valamint más gazdasági sztrájkmozgalom bekövetkezésére, kettőezer ilyen munkás állandó készenlében-tartása szigoruan elrendeltetik stb., stb.

Megokolás. A mi lengyeleink hét esztendő

A szabadalmazott

„JURENÁK EKE“

szerkezete egyszerű,
kezelése könnyű,
szabályozása gyors,
kb. 50%-kal többet szánt,
kb. 30%-kal kevesebb vonóerőt igényel,
legtökéletesebb s a jövő ekéje.

Részletes árjegyzéket szívesen küld:

„JURENÁK“ szab. ekegyár Részvénytárs., MAROSVÁSÁRHELY.

fizetni annak, a ki dolgozik vele, akkor ismét mi-nek az a nagy sirás; termeljünk hát inkább tán tökököt, babot, kövérdisznot ötöt-hatot. Nem muszáj éppen cukorrépát és örökösen csak panasszal. De valami nagy, titkos jó lehet még is a cukorrépa termelésében, mert bár szidjuk hordjuk, panaszoljuk, hogy nem bírunk vele, ilyenkor nem kell sem testünknek sem lelkünknek, fogadkozunk szerződés-szolidaritásra, sutytyomban pedig, de senki meg ne tudja, kötünk új szerződést, három évre, 10 fillérrel magasabbra.

Mintha tultermelés lenne, vagy erőltetett a cukorrépa-termelés további fejlesztése nálunk, a hol annyi a bizonytalanság, a rendezésre váró kérdés. Csak pl.: ki respektál ma szerződést? A gyárak, hangos a világ a szerződött és a tényleges átvétel különbsége miatt. A gazda, tessék elolvasni pártatlanul egy termelőszerződést és valljuk meg, be tudjuk-e tartani pontosan. A munkás, a ki bár leszerződött, hiteles pöcsétes levélre, de a ki, ha nem akar, el sem jön, ha akar, a mikor tetszik, hazamegy, otthagyt mindörökre, a kinek a legelső konjunkturaváltozásnál a szerződés csak arra jó, hogy legyen, a minnek az alapján és valakitől fél munkáért dupla bért követeljen. Ennyi bizonytalanságra építeni egy ilyen nagyon intenzív kultúrát kívánó üzemet és ilyen szélesre kiterjeszteni, korai kissé, azért jár oly hamar ennyi rázkódással.

A mely rázkódásokat érzi az is, a ki közvetlen nem is érdekelt. Mind a világ, az egész világ cukorrépában van, kocsin viszik, kocsin hozzák, a kukoriczában a törésnél eleinte 80 krajczár és élelmezés volt a napszám, majd 260 korona és élelmezésig fölment 15 évtől 70 évig minden munkásnak, de most már azért sem jön senki, csak naponként egy zsák kukoriczáért (hektós zsák) és kosztért sziveskednek.

Vajjon miért mehetnek ki a népek mégis ebből a boldog országból, a hol minden lehet és így lehet, a bizonytalan Amerikába? Pedig mennek, sokan mennek neki a tengernek.

Az eddigi sok szóval nem akartam terjengőssé válni, de vázolni a „jó zsiros vidék” helyzetét.

Mintha minden erkölcsi, társadalmi rend az időjárással együtt bomlana. Vajjon lesz-e még

normális tél, normális nyár, és visszaigazodik-e a bomladozó igazság: élni és élni hagyni?

Vásár van ma a szomszédban. Sok eladó, senki vevő, mégis hangos a laczikonyhák tája. Csak szórakozó, költsékezési alkalom a vásár, nem üzletkötés. Sok az eladó portéka, kellene a pénz, kevés a vevő, nincsen pénz. Ez a vásár mai igazsága.

Hideg van. Napok óta 0 fok körül stagnál a hőmérő. Éjjelente pedig fagy. Minden és mindenki fázós, mogorva. Nyakunkon a munkahalmaz

Csak alig hogy befejeződött az örömtelen szüret. 700 hektó a várt szerény 1000 helyett. A minőség nem olyan jó, hogy pótolná a számbeli veszteséget és nem olyan rossz, hogy a cukrozás édességeit élvezni hagyná. Takarjuk nagy sietve a lőkéket, hogy az idej bajból jövő is ne lehessen. Répatermés közepes. Hordjuk minden erővel, el ne vehesse tőlünk a hideg. Kukoricza törése a részesekkel folyamatban van. De lassan megy. Kivétel nélkül minden fajtában sok dolgot ad a válogatás. A mi beérett is, nagy a víz tartalma. És minden fajtában sok az éretlen. 25—35% között éretlen a termés. Az amerikai mivélésüben éppen úgy, mint a cseléd, vagy az arató konvencziós saját földjén, tehát függetlenül a bemivélés módjától. Érdekes, hogy a sokat hánytorgatott Illinois Champion azon a területen érett be legkevesebb érési kárral, a hol a talaj fészkenként szuperfoszfátot kapott. De van benne molykár bizonyosan 30%. Az eddig letakarított táblák terméseredménye csutásan, 1200 öles holdanként 20—22 q. Az eltarthatóság még nagy kérdés. Ettől félve, óriási mennyiségben dobják a kistermelők a termést a piacra. Frissen törve veszik a kereskedők a tengerit csutásan, künn a pusztán, 100 kilonként 8—9, ritkán 10 koronáért. A tavaszra ismét nem kukoriczaring készül? Ilyen anyag és ilyen kezdőáraknál és ilyen mohó vásárlásoknál következnek a nagy meglepetések.

Az őszi vetés. A folyó évre 2000 m. hold az előirányzat. Ebből kész november 1-ére 1800 m. hold. A hiányzó a tengeritáblák szabadulását várja. A tengeri érése munkája megkésvén közel egy hónappal, megkésvén a rá váró vetés is. A mi trágya dus tengeritáblákon nem lenne kü-

lönös baj, csak ismét a tél fagya ne sietne egy hóval előre. Bajos eligazodni.

Érdekes, hogy az erősen lehült földeken mily igen keserves, satnya a kelés. A rozsok 2—3-ik levélben vannak és dehogy bokrosodnának. A buzák pedig jesztő czérnavékonyágban kelnek a legjobb táblákon is és oly sokáig, hogy keserves kívárni. A rendes évi vendég is megtért. A bagoly-pille álczája elvette az első vetésű rozsunkat. Kezddhetjük újból a küzdelmet.

De hisz azért vagyunk és hogy bizzunk hozzá. A legtöbb esőnek is napsütés a vége. És hogy a kárból is valami haszonba menjen, kell hogy érvényesüljön a sok esőnek növényi tápláló, trágyázó hatása a következő vegetáczió. Különösen a ki a szántással kinyitotta jó előre a talaja tárhazait és megtelvéen, újra bezárja, hogy a készlet el ne szökjön. Most az ideje. Talán soha sem lehetett oly könnyen és jól szántásokat készíteni, mint ezidén. Hamuként omlik a tarló az eke alatt. Jó jel. Fordul már föltel is a kerék. Adja Isten!

Gazdasági nőnevelés külföldön és hazánkban.

Irta: Stegmüller Mária.

Többféle tanulmányutakat tettünk s így a kis törekvő Belgiumba is elkerültünk. Azzal is kezdjük meg, mely háztartási oktatásban egész Európában vezet. Iskolái egyszerűek, gyakorlatiak, ugyszólván az igazi életiskolái, a gazdaleányok részére. Módszerük átgondolt, gyakorlati és az eredmény ennek megfelelő.

Ha Belgiumnak fővárosából körutra indulunk és bármely vidékre érünk, mindenhol virágzó háztartási és gazdasági iskolákat találunk.

Négy háztartási iskolát különböztetünk meg. 1. Leányiskolai internátusokkal kapcsolatos háztartási iskolákat, melyeknek célja a leányokkal már a rendes iskoláztatás alatt megkedveltetni a gazdálkodást.

2. Gazdasági vándoriskolákat, melyek elméletileg, de főként gyakorlatilag tanítják a háztartás összes munkáit és ezek mellett a teigazdaságot, baromfitenyésztést, borju- és sertésnevelést, valamint a konyhakertészetet.

óta évenként egyszáznyolcvanezer koronával terhelik az uradalom tulkiadását, a mennyiben a beszerezni rendelt gépeknél nem alkalmazhatók. A csapat egészséges. Kettőezret meghaladó tömegük megjelenése imponáló, ugyannyira, hogy a földmunkásszervezetek további alakítása ellen biztos gyógyszernek bizonyult.

9/cz. tétel. (Leirat.) Fontosnak tartatván hazánk talajmivélőeszközeinek hathatós javítása, a motoros talajmivélőgépek bemutatása elrendeltetik. A háromnapos bemutatás előtt külön engedelmünkre a „gazda kincse” honi gyártmányu motoros talajmivélőnek háromheti előleges próbaidő engedélyeztetik, hogy a külföldiekkel szemben stb.

Megokolás. A motoros talajmivélők bemutatásán kilencz gép és kettőszázharmincz intelligens gazda vett részt. A földéhes gépeket 40 holdas tábla teljes összeturkálása elégítette ki, az éhes intelligens közönség uri ellátása nyolcezer korona értékű ételek és italok elfogyasztása után rendbe hoztatván, a miniszter ur ő. exczellenciájja közel négyszáz pohárköszöntőben magasztaltatott. A külön kegyben részesült „gazda kincse” utolsó maradt, de örömeinkre szolgált, hogy a ver-enyben résztvett s ezáltal honi gép-

iparunk örvendetes haladásáról tett bizonyosságot. Az összetört gépresek szállítására engedélyezett ingyenes szállítási kedvezményt ez a gép hasznosan élvezte.

18/k. tétel. (Leirat.) Az aranka gyomnövény országos csapásként fellépett pusztítása, valamint tiszta luczerna- és lóherevetőmagvak termesztése szempontjából ezennel elrendeltetik a „nincs aranka” permetezőanyag tüzetes megvizsgálása és szakszerű kipróbálása. Fontosnak tartjuk ezen kérdésnél megjegyezni és nyomatékosan rámutatni a nagy veszedelemre, mely hazánk pillangósnövényvilágának haszonhajtó termesztését fenyegeti az arankavész által és ráutalunk arra, miszerint a permetező biztos szerrel végezendő eredményekről szóló jelentés a miniszter ur kezeihez juttatandó. Így rendeltetvén stb., stb.

Megokolás. Sem luczerna- sem lóherearankás táblánk nem lévén, inficziáltunk 6—6 holdat a beszerezett arankamagvakkal. Összes kiadásaink háromezer korona és az eredmény, hogy — most már van aranka!

23/b. tétel. (Leirat.) Tekintettel a gazdasági fedőanyagoknak az utóbbi években tapasztalt nagyarányu megdrágulására, elrendeltetik, kü-

lönböző minőségű, fajtájú és rendszerű fedőanyagoknak, különösen tüzelőállóságára nézve leendő kipróbálása. Kipróbálandók együttesen és összesen stb., stb.

Megokolás. Hatvanméter hosszú épületet építettünk e célból tizenkétféle fedőanyaggal. Egy év után szakbizottság előtt az épület felgyujtatván, megállapított, hogy a telített szalmafedél a legolcsóbb és legtartósabb, valamint a legjobb tűzálló gazdasági épületfedőanyag. Kiadásaink épületekre hatezer korona, személyi kiadás négyezer korona.

99/y. tétel. (Leirat.) A burgonyalevél sodródása, levélfodródása, levélfodrosodása és levélfodrosodása növényi betegségek megállapítására, tanulmányozására és a vedekezés kitalálására szigorú rendelet bocsájtatván ki, megkivántatik ezen betegségek részére nagyobb terület átengedése, valamint stb., stb.

Megokolás. Évi burgonyatermésünk a beható tanulmányozás óta felére apadt. Számadásainkban 30 ezer koronával, mint bevételecsökkenés érezhető. A sodródás — fodródás — fodrosodás és rostófordás, még minémiségében körvonalozható nem volt.

102/m. tétel. (Leirat.) A sertésvész elleni

Tények és tapasztalatok igazolták a

CASE járvaszántó gézekék

feltétlenül praktikus, gazdaságos és üzembiztos működését.

Munkabírás óránként 2—3 hold.

Előkelő magyarországi referenciák mindenféle talajra.

Vezérképvislet: Hahn Arthur és Társai, Budapest, VIII., Üllői-ut 52/B.

„G” katalógus ingyen és bérmentve.

A háztartási tanításnak szentelt idő jórészét, az egészségtan alapos ismertetése foglalja el, a háztartással szoros összefüggésben tárgyalva.

Mivel a gazdaosztály nem áldoz gyermekeiknek, de főképen nem leányainak nevelésére, de megválni sem szeret tőlük, pedig éppen ezen leányok nevelése a leghiányosabb, a kormány az iskolákat küldi a vidékre, a falvakba, hogy alkalmat adjon a leányoknak hivatásuk kötelességeinek és a háztartási teendőiknek megismerésére.

Belgium 11 kerületre van osztva és mind-egyikben működik egy ilyen iskola. Bennök évente 280—300 leány nyer oktatást.

Vasutra ülve-Brüsseltől 2—3 órányira kedves kis faluba visz utunk. Árnyatadó fasor mentén az állam Bonhont-i gazdasági iskolájában barátságos leánysereg fogad. A birtokból elkerített legelőn, három leányka éppen a déli fejest végzi és a tejházhöz vezető utjukban faczipőjük vígan kopog. A tanfolyam tartama egy év, mely idő alatt ugyanazon ismereteket sajátítják el, melyekre a háztartási vándortanfolyam tanít, de míg utóbbi csak irányt, kedvet ébreszt, az állandó iskola alkalmat nyújt az anyag alapos elsajátítására. Belgiumban több állandó háztartási iskola működik (1907-ben 15) és ezeknek előkészítője mindenhol a vándor háztartási tanfolyam volt.

Barátságos vendéglátás után estefelé egy kis egyetemi városba Louvainba utazunk. Lakosainak száma 10—12000 és mégis virágzó egyeteme van. A városháza a régi flamand építőművészet remeke. Az állomás szomszédságában álló helyi vasut félóra alatt Belgium egyetlen női felső gazdasági iskolájába Héverlébe visz.

A zárdában van elhelyezve, melyben az elemi-től kezdve, az összes leányiskolai típusok képviselve vannak Van felső leány, kereskedelmi- és ipar-, szövő- és varró-, csipkekészítő- és gobeliniskolája, mely utóbbiakban valóságos műremekeket készítenek. A felső gazdasági iskolája itt gazdasági tanítónőképzővel van összekapcsolva és e mellett a női kertészeti iskola is virágzó.

Az intézetben 1200 növendék tanul. Hálótermei nagy, oszlopos csarnokok, melyekben minden leánynak csinos, elkülönített fülkéje van, benne ágy, mosdó, kis szekrény.

Az iskola gyönyörűen van felszerelve. Nagy tejház, benne 10—15 különböző tejgazdasági gép, a nagyok villanyerővel hajtva. Teljesen modern berendezésű major, gyönyörű állatállomány, baromfiival. Üvegházak a diszkrét-szethez, szőlő, szamóca és őszibarack hajtásra berendezve.

A növendékek 2—3 évig maradnak, itt honnan alaposan kiképezve térnek szüleik körébe.

Itt a vagonos gazdacsaládok leányait képezik, társadalmi állásuknak megfelelő, nagyszabású gazdaasszonyokká és Belgiumban annyira becsülik ezen iskolákat, hogy a fiatal gazda, vagy földbirtokos csakis az ilyen végzett leányt vesz feleségül.

Az eddig felsoroltakat az állam nem tartja elegendőnek a gazdák leányai és feleségeinek oktatására és értelmüknek fejlesztésére és ezért 1894 óta télen népies előadásokat tartanak, fényes eredménnyel. Ezen az előadásokon fejtegetett kérdések a gazdaasszonyok értelmiségének emelését célozzák.

1. A földmives lakásának egészségtana,
2. a földmives család táplálkozása,
3. a földmives ruházata,
4. a gyermekkor egészségtana,
5. a földmives családok gyermekeinek nevelése.
6. segélynyújtás baleseteknél,
7. az egészséges istálló,
8. a jószág takarmányozása,
9. a tejgazdaság,
10. a baromfiudvar,
11. a trágyanemek,
12. a konyhakert,
13. a számvitel szükséges volta,
14. a földmives osztály előnye.

Három év alatt 652 ilyenemű előadást tartottak, melyeken az előadott anyag rövid kivonata 50 000 példányban osztatott ki a jelenlevők között.

A gazdaasszonyok oktatásának betetőzésére 1906-ban Alveringhembben alakult első gazdaasszonykör, melynek célja nők oktatása, előadások, folyóiratok és tanfolyamok által. E körök mindenütt a háztartási vándoriskolák nyomán alakultak és a legidősebb, leg'apasztaltabb gazdaasszonyok, a legbuzgóbb hűvei, mert azt

küzdelem szükségessé tette a kiváló lengyel sertések stb., stb.

Megokolás. A szigoruan elrendelt lengyel sertések tenyésztésének kipróbálása, különösen a sertésvésszel szemben való ellenállóképeségének hathatósabb tanulmányozása bőséges anyagon folyamatban van. Kettőezer darabon megállapították, hogy évi elhullási százaléka csak 80—81 számok között ingadozik, ezek után csak arra szorítkozunk, hogy az 1% különbség az osztrák-lengyel vagy a német-lengyel sertések javára könnyeltesek-e el? Sertéstenyésztési számlánknál, tekintettel, hogy a vést az összes uradalmi falkáink szerencsésen átvenni hajlandóknak mutatkoztak, mindössze csak négyszázezer korona apadás látható. A lengyelsertés-importot pontosan folytatjuk.

171/a. tétel Megokolás. Kisebb számlátételeinkben szerepelő összegek közül megemlítenőknek tartom, az efilobuszgombatenyésztést, melyet buzáinkon nem sikerült meghonosítani. A bivaly fehér farkbojtjának a tejmenyiségre és teljesítőképességre irányuló hatása meddő tanulmány maradt. Az öszvérlábu sertés viselkedése hazánkban. A lacsó-pulpekisérletek folyamatban vannak. A földajtások nagyszabású tanulmányozása 600 holdon folyamatban van

és a talaj fizikai és kémiai tulajdonságait megállapítandó, a talajstruktúra, valamint a talajbaktériumok működése 1—50 cm. mélységben köbcentiméterekben feltüntetve kimutattatik, hozzájegyezve a mikroorganizmus, nitrogéntöke, baktériumbalmaz stb., stb. Összesen 90.000 korona terheli a kisebb tételeket.

Elrendeltetvén a bor zamatjának tanulmányozása, a zamat fejlődésére irányuló tanulmányaink között három irányban folytattunk kísérletet. **A czementhordók viselkedése a bor zamatfejlődésére. A fahordókban tartott, de mester-égesen szűrésekkel derített és palackkéretté képezett borokkal történő zamatfejlődési kísérletek.** Végül, harmadszor **a régi, természetes, időközönként lefejtett és így palackkéretté váló borok zamatfejlődésének kísérlete.**

A borzamatvizsgálatok és kísérletek Európa-szerte feltűnést keltenek és hivatva lesznek a magyar bor régi hírnevét a külföldön helyreállítani. Ezt bizonyítja a hazánkban járt angol gazdák 40 tagjának fényes elismerése, a német gazdasági akadémia hozzánk rándult növendékei nyilatkozata, kiket tanárai vezetésével vendégeinkül tisztelhetünk. Utóbb az osztrák gazdák nagyarányu tanulmányi kirándulói szintén meg-

mondják; „Mi is óhajtjuk tudni mindazt, a mit leányaink a háztartási iskolákban tanulnak.“ 1906 óta ezen körök egy nagy szövetséggé alakultak. Terjesztik a felvilágosítást mindenfelé.

Hollandia fővárosában Hágában és az ország minden nagyobb városában is több ilyen iskolát találunk. Fő jellemvonásuk a mesés tisztaság és rend. Egyik legnagyobb intézetüket naponta 400 leány látogatja. Benne 22 nappali és 5 esti tanfolyamot tartanak és pedig:

1. Házvezetőnői tanfolyamot, mely két évig tart. Az évi tandíj 200 holland forint.
2. Tanfolyam komornák részére tartama 2—3 év.

Tanfolyamai: ruhavarrás, vasalás, mosás, háztartástan, főzés, fésülés, kézimunka, olvasás, írás, nyelvtan földrajz, kalapdiszítés. A után még több rövidebb 4—5 hónapos tanfolyamot tartanak a főzésből, befőzésből, gyermekápolásból az összes társadalmi osztályok leányai részére. Este külön tanfolyamok vannak gyári munkásnők részére.

Hollandia háztartási iskolái csakis a városok viszonyait tekintik, a gazdasági képzéssel nem foglalkoznak.

A képzés igen hosszadalmas, mert pl. a háztartási iskolák tanítónői 4 évig tanulnak, míg oklevelet nyernek.

De hagyjuk el Hollandiát és menjünk Dánia fővárosába Koppenhágába, mely egy mesebeli főváros benyomását kelti az idegenben. Építkezése az észak leghajósabb, legfestőibb alkotása. És a népelet eleven, különös. Juliusban éjjel 2—3 óraker nappali világosság és mozgalom van mindenfelé.

Koppenhága legszebb háztartási iskolája a Suhr's kisasszony-é, a város középpontján, a világhírű városházán van.

A dán nép gyermekszertetét jellemzi, hogy a városháza egyik kapuja rózsáligetbe nyílik, mely csupán a kis gyermekek részére van fentartva. Benne hatalmas homokbuczkák, melyekben a kicsinyek játszanak.

Suhr's-féle iskola berendezése, a mi szegénységünkhöz szokott szemünknek pazar, fényűző. Ott, a jómódu, gazdag országban, hol a nemzetnek nagyja, apraja keres, akár gazdag akár szegény. Magában az iskolában egy hathetes főzőtanfolyam tandíja 100 korona és a legfinomabb

győződtek boraink zamatfejlődési tanulmányozásának tudományos fontosságáról, melyből csak egy körülmény ad okot az aggodalomra: a **tanulmányanyag** csökkenése. Magyarán bortermelésünk dacára kétfajta palackkérett borunk maradt a négyévelőtti bő termésből, ezt a mennyiséget két palackban idecsatolva küldöm és tanulmányanyagunk csökkenésének orvoslására kevesebb tanulmányozó intelligens gazda ideirányítását kérem.

Az uradalom 1/2% os haszonhajtását Exczelelenciád elődje tette lehetővé, amennyiben erre a célra 600.000 koronát utólványozott az elszámolásra nem kötelezett tartalékából. A 6% jövedelmi kimutatás eléréséhez 7,200.000 korona hasonló uton leendő kiutalása volna megfelelő.

Szekeres István,
bonórum direktor.

Az új földművelési miniszter saját kezébe adták az elfogadható megokolást. A míg olvasta, a szemei tágra nyíltak. Mikor a végére ért, a szemét lehunyta. Egy szót se szólt. Az agrár-demokrata képviselő a választ még mai nap is várja, várja. Az elfogadható megokolást a többi bonórum direktornál táviratban lerendelték.

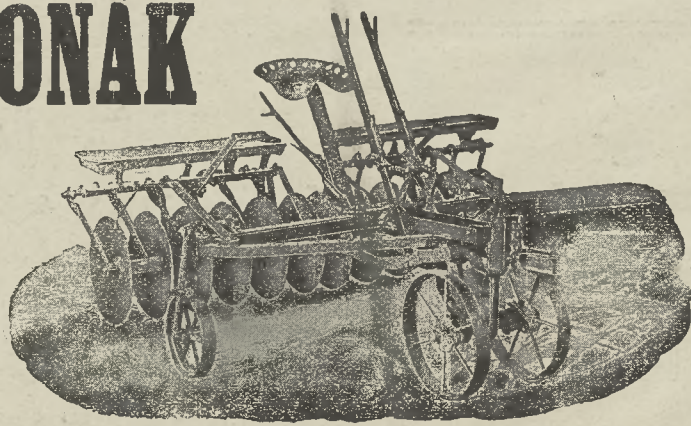
McCormick TÁRCSÁSBORONÁK

egyenletes munkájuk, könnyű vontatásuk, legerősebb szerkezetük és a legkiválóbb anyagok révén a legkedveltebbek és legelkerjedtebbek. A tarlóbuzátáshoz és őszi szántásra a legújabb szabadalmazott és a hazai viszonyoknak teljesen megfelelő

McCormick Tárçasásboronát

már most kerjük megrendelni, miután gyárunk különben nem képes az óriási szükségletet idejében szállítani.

International Harvester Company of America
BUDAPEST, V., VÁCI-UT 98.

ételek elkészítését tanítja. A dánok konyhája különben finom, könnyű ételekből áll; az étrend a magyarhoz képest mégis egyszerű. A legelőkelőbb családok asztalán is három tál ételből áll.

Egy igen gazdag dán családhoz voltam ebédre hivatalos, a mely a következő fogásokból állott.

1. Hideg iróleves, benne narancshéj darabokkal és piritott zsemlyekoczkával, a leves tetején tejszínhab, melyet különben roppant kedvelnek.

2. Sós vízben főtt tengeri hal burgonyával, hozzá forró vaj.

3. Egres befőtt egy-két piskótával.

Az ebédhez csak tejet és vizet ittak, mert az északi országokban az alkoholelles mozgalom igen kártó.

Kedves látványban volt részem az egyik vidéki háztartási iskolánál. Növendékei megtölttek félig egy fazék tejben rizst, papirba csomagolták a fazeket és betették egy belől szénával bélelt ládába. Tetejére szénapárnát borítottak, fedelét lezárták, a ládát felrakták a kocsira, melyen az igazgató két gyengébb leánnyal követte a többi 36 növendéket, kik tanítónőkkel kerékpáron gurultak a tervbe vett erdő felé. Délben az ebéd idejére, a tejben rizs elkészült a ládában és a vidám sereg jóízűen fogyasztotta el az egyszerű ételt. Kevés sajt és kenyér fejezte be az ebédet.

A kerékpározás úgy Hollandiában, mint Dániában közlekedési eszköz. Az utak erdőn, mezőn kitűnnek. Öreg és fiatal, kerékpáron jár hivatalba, színházba, iskolába. Kis 5—6 éves gyermekek öszhaju nők és férfiak mellett sietnek céljuk felé. Reggel és este 1—300 kerékpáros halad egyszerre az utcán az erre fentartott utakon.

Dániából utunk előbb hajón, majd vasuton Németországba vezet. A dán parton vonatunkat hajóra tolják és úgy uszunk át a tengeren első ízben 1 órát, másodízben két órán át.

Németországban is az összes eddig említett háztartási iskola típusok virágzanak. Vannak gazdaasszonyköreik, vándoriskoláik mindenfelé, de legtöbb Badenben és Bajorországban.

Berlinben híresek a Nette-Verein háztartási iskolái és háztartási tanítónőképzője és ugyan csak látogatott a Pestalozzi ház háztartási képzője különféle tanfolyamaival együtt. Berlin mellett Marienfeldben híres kertészeti iskolája van Fr. Elvira Kasztnernek.

Mivel hazánkban ilyen női kertészeti iskola sajnos még nincsen, több magyar leány végzett ott tanfolyamot. Bár elérhetnők, hogy Magyarországon állítanának fel hasonló intézményt. A leányiskolákban igen nagy szükség volna kertésztanítónőkre.

Hosszas volna Európa összes háztartási és gazdasági iskoláit sorra venni.

Szép gyakorlati iskolákat láttam Svájcban, hol egész kis falvakban is van állandó háztartási iskola és az ország területén három háztartási tanítónőképző intézet. Kitűnnek a cseh, lengyel és osztrák háztartási iskolák. Romániában maga a királyné létesített ilyeneket. Olaszországban is számos háztartási és gazdasági iskola működik Flórenczben, Milanóban, Páduában.

Talán érdekelni fogja kedves olvasóimat a

japánok háztartási nőnevelése, melyet bizony jóval előbb kezdték meg Európánál.

Már 1874-ben állították fel tanítónőképző intézetet és tantervébe már ekkor felvették, a háztartást, főzést, egészségügyet, háztartási számvitelt és gyermekápolást, ruhaszabást és varrást. Ezen iskolánál, külön két éves háztartási tanfolyamot is szerveztek, melyre 30 növendéknél többet nem vesznek fel. A nőnevelés betöltésére pedig 1900-ban állították fel az egyetemen a háztartási tudományok tanszékét. Az egyetemi tanulmány tartama 3 év. Japán egyeteme Tokióban az első, mely háztartási doktornőket avatja.

A második egyetemi tanszék Londonban az elmúlt évben állították fel. A sorrendben Lipcse következik, hol ez évben nyílt meg a nők főiskolája, mely a tanulni vágyó nőknek nyújt alkalmat, hivatásukhoz mért, tudományos kiképzéshez és előkészíti őket jövőre nevelői kötelességeikre, hogy gyermekeiket céltudatos, okos nevelésben részesíthessék. E mellett a nőket szociális feladatok teljesítésére is képesíteni óhajtja, hogy a társadalomban a közérdeket szolgáló intézményeket támogathassák és a jelenkor szükségleteit megértve, lehetőség és alkalom szerint a község, társadalom és az állam javára munkálkodjanak. Külön tanszakok hallgatása képesíti a tanítónőket leányiskolák tanárnőivé és a nőnevelés különböző ágaira készíti elő.

A főiskola tanári karát a lipcsei egyetem tanárainak egyrésze alkotja. Tanterve igen érdekesen világitja meg a felöltött tananyagot. Az előadások három főcsoportra oszlanak.

Általános műveltséget nyújtanak;

1. Philosophia, philologia, etika, esztetika, művelődéstörténet, irodalom és műtörténet, természettudományok.

2. Pedagógia, gyermeklélektan, neveléstörténet, a nőnevelés története, neveléstan problémák, egészségápolás gyakorlati tanítás ovodákban és gyermekmenhelyeken.

3. Társadalomtudomány, általános nemzetgazdaság, a nőmozgalmak története és fejlődése. A nők szociális munkája, a nők jogi helyzete, a legújabb politikai és pártalakulások és bevezetés az államtudományokba. A főiskola megalapítója a nők jogainak első harczoza Németországban dr. Henriette Goldschmidt, ki Fröbel tanait követve hamar belátta, hogy a nők egyoldalú képzettsége nem válik javára és éppen azon képességeit hagyja fejletlenül, melyek női hivatásának betöltésére képesítik. Meggyőződése, hogy a nő társadalmi munkássága főképpen a nevelés terén érvényesülhet áldásosan.

A lipcsei főiskola ezen elvekre van alapítva, ezért munkássága csakis üdvös lehet.

Ismerve a külföld gazdasági nőnevelését áttekinthetünk a magyar viszonyok ismertetésére. Hazánkban először a gazdasági népoktatás útján óhajtották ezen kérdést megoldani, a midőn a gazdasági népoktatásnál a leányok tanítására, gazdasági szaktanítónőket neveztek ki. Ha nem volnánk oly szegények és a kulturára, népevelésre az ország többet költhetne, úgy tényleg elmondhatnók, hogy a helyes utat megboldogult Halász Ferencz, kinek eszméje és műve volt a gazdasági népoktatás, csakugyan megtalálta, a földmives osztály, a gazdacsaládok mindkét nembeli gyermekeinek nevelésére.

A népeszme, mely az ország lakosainak leg-

nagyobb részére áldást hozó, sajnos, nincs még tökéletesen kiépítve, mert ezen célra elegendő pénzünk nincsen. Az iskoláknak csekély hányada van kellően felszerelve és a leányok részére meg éppen nem. Felszerelés nélkül pedig a legjobb tanító sem taníthat, dolgozhat eredményesen. Másik hibája, hogy a míg az iskola kötelezettséget törvény nem szabályozza addig az iskolalátogatást szigorúan végrehajtani nem lehet. A törvényjavaslat tárgyalása pedig folyton halasztást szenved, tehát javulásra kilátás aligha van.

A háztartási tanfolyamokat gróf Serényi Béla földművelésügyi miniszter ur 1911 januárban léptette életbe. Azóta az intézmény igen népszerű lett. Tanfolyamokat tartott Kecskeméten, Monoron, Kiskunfélegyházán, Besztercebányán, Nagykőrösön. Egyik iskola pedig Kiskunmajsán, második Mezőtúron tartott hathetes tanfolyamokat és a háztartási vándortanfolyamokat mindenhol a legnagyobb szeretettel fogadják. A leányok jókedvvel, szorgalommal tanulnak és készülnek hivatásukra. 1912-ben már hat ily iskola működik az országban.

Ugyancsak Serényi miniszternek köszönhető a kecskeméti tanítónőképző felállítása, melynek célja az ország iskolái részére gazdasági szaktanítónőket képezni. Az intézet 1910 október 10-én nyílt meg és jelenleg 11 másodéves és 20 elsőéves tanítónőjelölt végzi itt tanulmányait.

Reméljük hinni, hogy a kezdeményezést a tett és a fejlődés fogja követni és az egész nagy ügyé fog kifejlődni.

Csőhid.

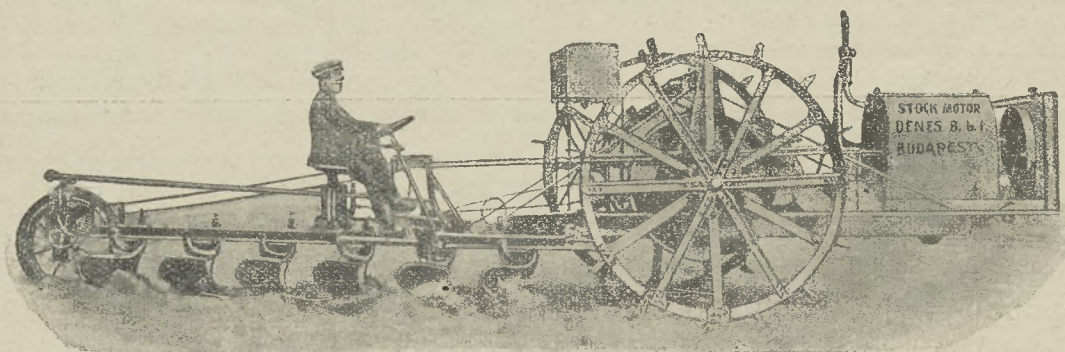
Irtá: Böllöny Dénes.

Ha van: vashid-, fahid-, betonhid, akkor szóképés szempontjából is helyes, csőhidat irni, a mi pedig a dolognak technikai részét illeti, hát az a hid, a mit itt bemutatni akarok az tényleg csőből, még pedig elhasznált, kidobott kazáncsőből készült. Veszem pedig a bátorságot e csőhidnak ismertetésére onnan, hogy e lapok július—augusztusi számaiban különféle hidakról, áthidalásokról esett szó és ezekkel kapcsolatban nem vélek felesleges munkát végezni, midőn a gazdaság egy eddig legtöbbször haszontalanul heverő, rozsdásodó anyagának czélszerű, a gyakorlatban igen jól bevált kihasználását a következőkben elmondom.

Van gazdaságunknak egy ugynevezett főtija, a mi mint neve után is gondolható inkább csak a parádés közlekedést szolgálja és a mely ut alatt vezet keresztül egy csapadék és alagsóvizet elvezető méteres nyílású árok, a melyen évtizedek hosszú sora óta, a fából készült és így fentartott hidat minden esztendőben kellett reparálni, mert hol a karja dőlt ki, hol a hidlása szakadt le, hol a hordozó gerendája roppant meg, szóval sok bosszuságot okozott nekem, mert hisz annak éppen parádés volta miatt mindig kifogástalan rendben kellett lenni, hiszen a közeli város publikuma is szívesen frekventálta sétaut gyanánt e pormentes, fával szépen beültetett árnyékos sugárutunkat.

1905-ben ki kellett cserélni 10 lóerős cséplőgépünk lokomobiljában az összes tücsöveket, a melyek kivevés után az eresz alá kerültek többi már évek hosszú sora óta ott pihenő testvéreikhez s miután két éven át hasztalan kínáltam

A szab. eredeti Stock motoros szántógép

a világon mindenütt mint győztes kerül ki. Legyőz minden létező tractort vagy más motoros szántógépet. Készek vagyunk bárhol és bármilyen időben verseny szántásokon résztvenni és bebizonyítani, hogy a

„STOCKEKE”

ma a legjobb valamennyi létező típus között. Ott, a hol az erőszántógépek felnondák mind a szolgálatot, pl. domboz talajon s.b., vagy erős esőzészél, a „STOCK EKE” könnyedén tovább dolgozik.

Kérjen árlapot, szakleírást és rentabilitásra vonatkozó számítást ingyen és bérmentve
DÉNES B. betéti társaságtól, Bpest, V., Lipót-körut 15.

minden ócskavasban utazó honpolgárunknak s mivel a jelzettem hidunk 1907 tavaszán megint leszakadt, gondoltam egyet és ügyes gépészünkkel négy nap alatt összeüttettem az elhasznált kazáncsővekből a csőhidat a következőleg.

Az utat keresztező árok eddig is terméskővel felfalazott oldalait kijavítottam, majd az árkon keresztül az ut tengelyével egy irányban a véd-falakba készített csementfészkekbe beszerkesztettem két méter hossza csővágóval elmetezett csődarabokat hordozó gerendák gyanánt és pedig a hid szélességének közepébe négy darabot egymás mellé, (e ponton lettek ugyanis a körül-belül 2 m. hosszú kazáncsővek végeikkel egymással szemben lefektetve, mintegy összetoldva) míg ettől jobbra-balra a szekerek nyomtávolalának megfelelőleg 3—3 darabot, végül a hid két végére 2—2 darabot és ezekre az ut tengelyére keresztül, a hidon végig helyeztem egymás mellé a nyílást beborítandó egy sorral a kazán hosszának megfelelő két méteres csőveket, a melyek közeit felül-ről, nehogy a hidra helyezendő fedőanyag (aprókavics, homok) áthulljon, sűrű csementhabarccsal betömettem, legvégül a csőhid két végére felülről is fektettem keresztül egy-egy darab 2 méter hosszú kazáncső darabot, hogy a fedőanyagnak a hid végein való lehullását megakadályozzam. Ha még megírom, hogy a hid 2—2 téglaszlopába karfa gyanánt szintén kazáncsőveket fektettem 50 illetve 100 centiméternyire a föld szintétől és hogy a hid belvilágában, a téglaszlopokba befalazva szintén kazáncsődarabokból kerékvetőket kellett volna támasztanom 45 foknyi szög alatt, (ez azonban ezen első csőhid példányból kimaradt) le is irtam az egész hid szerkezetét és elkészítésének mikéntjéhez csak annyit kell hozzátennem, hogy a csőveket a szükséges hosszban eldarabolás után, egy czollos deszkából csatornaalakulag összeszegeztt vályuban forró kátrányban megfürdetttem, miután már a csővek részint a kovácsműhelyi fújtató tűzében, részint az aratókonyha sütőkemenczében lehetőségig tüzesre lettek izzítva. Ezen módon a csővek külsője és belsője kátrányréteggel van beitatva, a mi a további rozsdásodástól megvédi.

A hid tartósságáról annyit írhatok, hogy építésének immáron a hatodik esztendejében vagyunk és reá ezen idő alatt egy fillért sem költöttünk s ahhoz javítás céljából egy ujjal hozzá sem nyultunk, mert az azóta csakugyan meg sem nyikkant és mai kinézése reményt nyújt ahhoz, hogy meg fog érne még jó hosszú éveket, minden javítás nélkül. Teherbírásáról még annyit, hogy bár általában igaz ugyan, hogy csak kocsis és személyforgalmat bonyolít le, de nem egy, hanem száz 25—30 métermázsás szeneskocsis végelte vele immár a teherpróbát a hat év folyamán a szeszgyári kampányok alatt. Kinézését, tetszetőségét pedig mutatja a mellékelt fénykép.

Hogy lehetett ez idén 325 négyszögöles hegyi szőlőben 12 hektóliter musttermést elérni.

Irta: Bankó János.

Általános ismert dolog, hogy az 1912. év szőlőtermelésre nézve, a legkritikusabbak közé

tartozik. Peronospora, oidium, szőlómoly, fakórothadás, fagy, jégeső, mindannyi ellenség, csapás, mely 80—90 %-kal csökkentette a szőlőtermést. Hol ho-danként 20—0 hl. termésnek kellett volna lennie, ott lett 3—4 hl. savanyu must.

Mindezek daczára nekem ez idén 325 négyszögöl nagyságu szőlőben, mely 9 és 10 éves (sztratifikált, mohás szőlőoltványokkal lett 1902-ben és 1903-ban kiültetve) 12 hl. mustom termett, melynek cukortartalma klosterneuburgi szerint 15—16 fok volt s eladtam hl.-ként 59 koronájával.

Szőlőtulajdonosok okulására leirom, hogy milyen eljárással tudtam ilyen rekordtermést elérni. Az állítottakért erkölcsi felelősséget vállalok s állításaimat pontosan vezetett jegyzeteimmel tudom bizonyítani, de meg azokkal az uri

133-ik ábra. Csőhid.

emberekkel, a kik szőlőtermésemet látták. Kis szőlőm délnek fekszik, talaja erős agyag; olasz rizling, ezerjő, mézes fehér, muskát ottonel és fehér csaszlafajokkal, 10—20 soronként, egymás után van kiültetve.

Évenként sok gondot s fejtörést okozott nekem a tavaszi metszést követő nedvfolyás, könnyezés, mert akkor nálunk többnyire fagyok szoktak jelentkezni s ezek a termést rendszeren 50—60 %-kal leszállították; ilyen metszés mellett elért eredménnyel én sohasem voltam megelégedve, mert másutt 60—80 hl. terméseket értek el kat. holdanként s miután én szőlőmet istállótrágyázás mellett, szuperfoszfáttal is trágyáztam, nagy termés iránti igényem nem volt jogosulatlan.

Az idén következőképen kezeltem szőlőmet: Február 22-én, ősszel betakart szőlőfejek földből kilátszó vesszőit közvetlenül a föld felett úgy megmetszettem, hogy a földben 4—5 szemcsécsapok maradtak, a vessző ekkor egyáltalán meg nem könnyezett. Hol korábban tavaszodik,

ott korábban, febr. elején kell így a szőlővesszőt nyelni

Ápr. 1-én mütrágyát tétettem a kimélyített sorok közé, 10 sorba 75 kg.-ot, miután több nem volt, utána nyomban kinyitattam az egész szőlőmet s úgy hagytam ápr. 23-ig, ekkor elvégeztem az első kapálást.

Május 8-án, második, tehát a rendes metszésben, 2 szemre, részesítettem szőlőmet, ekkor a fürtök már láthatók voltak és a felesleges szemek kicsipése által elvégeztem az első válogatást is.

Május 9 én reggel, harmaton „pulvazuró“ val befújtam.

Május 19-én elvégeztem a második válogatást s nagyobb hajtások kötözését.

Május 20 án az egész szőlőt 1%-os „pulvazuró“ oldattal megpermeteztettem s másnap 21-én korán reggel rézkénporral befújtam. Ezen időn tul a megnőtt hajtásokat kötözgettem.

Junius 20 án, elvirágzás után másodsor permeteztem 1½%-os „pulvazurós“ oldattal.

Junius 22-én második kapálás.

Julius 5-én kötözés.

Julius 9-én harmadik permetezés 2%-os „pulvazurós“ oldattal.

Julius 12-én második rézkénporozás.

Julius 24-én harmadik rézkénporozás, mindig reggel harmaton.

A mint látni, erősen kellett védekeznem, mert sok eső volt.

Julius 29-én harmadik kapálás.

Julius 30 án negyedik rézkénporozás.

Ezen munkálatok előtt hónaljajtások sűrű levézet ritkítására volt legfőbb gondom.

Augusztus 5-től időről-időre a friss hajtásokat csonkáltuk, mert ezek roppant kényesek a peronospora iránt.

Aug 17-én visszakurtítottuk a vesszőket karó magassáig. Szeptemberben nem permeteztem, mert szőlőm levélzete s a fürtök, peronospora, illetve oidiummentesek voltak. Szeptemberben nem volt szokásom permetezni, ez idén sem tettem, de nem is tehettem, mert nap-nap után esett s ennek köszönhetem, hogy a felső, fiatalabb levézetet a peronospora erősen megtámadta, az alsó keményebb levézet nem volt megtámadva. A fürtök is oidiummentesek voltak s csak itt-ott lehetett találni egy-egy elszáradt fürtöt, hová a pulvazuró pora, vagy oldatja, meg a rézkénpor hozzá nem férhetett.

Október 14-én szüreteltünk, nekem lett 11 hl. mustom s egy hektóliterre valót eladtam, elfogyasztottunk, ide-oda elajándékoztam szőlőben és mustban. Az uraság öt kat. holdas szőlőjében október 17-én, a mint értesültem, daczára annak, hogy állandó vinczellérje van, 20 hektóliter mustot szürtek, tehát kat. holdanként termett négy hektóliter, nálam 60 hektóliter.

Metszési módom nem új; a „Borászati Lapok“-ban, le volt már az Franyó András tápiószelei lelkész ur által írva, én gondolkodtam felette. Megpróbáltam. Meg nem bántam s ha élek követni fogom, másoknak is követésre méltónak ajánlom, de emellett esős időben szorgalmasan fujtassanak, porozzanak, permetezzenek. Az első metszést mennél korábban, a másodikat mikor a fürtök láthatók, végezzék el s Isten áldása el nem maradhat.

KÖNYVISMERTETÉS.

Mezőkeresztes nagyközség monografiája. A Magyar Gazdaszövevény már évekket ezelőtt elhatározta, hogy a magyar falvak jólétének fejlesztését lehetővé teendő az ország különböző vidékeiről számos község monografiáját megírattja s így mintegy hű tükért nyújtja a

KEMNA FORRÓGŐZEKÉI

szabadalmazott

SCHMIDT mérnök doktor hirneves füstös-tulhevitőjével

Minden más nedvesgőz-, compound- vagy compound-tulhevitő rendszerrel úgy teljesítő-képesség, mint tartósság tekintetében messze felülmulnak és lényegesen kevesebb szénert fogyasztanak.

Referenciákkal, kimerítő felvilágosításokkal és költségvetésekkel szolgál:

KEMNA J. BUDAPEST, VI., Váci-körút 51. szám.

Sürgőnyezim: Kemna, Budapest. Telefon 91-21. Telefon 91-21.

falvak helyzetének. Több község leírása után a napokban a biharmegyei Mezőkeresztes község monografiája került ki a sajtó alól. A nagyközség úgy gazdasági, mint szociális szempontból nagyon sok tekintetben tipusa a magyar falvaknak. Kovács József dr. gazdasági akadémiai tanár, a monografia szerzője, nagyon mély tanulmányra valló és lelkiismeretes munkát végzett, midőn Mezőkeresztes képét elének tárta. A monografiát nemcsak a falusi élet tanulmányozóinak, de a falusi vezetőknek s szociálpolitikusoknak is ajánlhatjuk. Megrendelhető bármely hazai könyvkereskedésben a Magyar Gazdaszövetségben is. Ára 60 fillér.

A Hangya évkönyve. A Hangya múlt évi munkásságáról részletesen beszámoló Évkönyv Csernay Ödön szerkesztésében most hagyta el a sajtót. Ismerteti az Évkönyv a Hangya múlt évi üzleti eredményét, a fogyasztási szövetkezetekre vonatkozó különböző statisztikai adatot, ezenkívül a Hangya egyes osztályainak munkakörét, majd beszámol a már mind sűrűbben ismétlődő szövetkezeti ünnepekről, jubileumokról s arról a tevékenységről, a melyet a fogyasztási szövetkezetek a gazdatársadalmi munka mezején végeznek. Külön fejezetet szentel az Évkönyv az értékesítési ügynek, teljes részletességgel közli azokat a tudnivalókat, a melyeket a kisgazdáknak a termelés és értékesítés szervezése körül szem előtt kell tartaniok. Az Évkönyvet változatosá teszik a szövetkezeti életre vonatkozó aktuális fényképfelvételek.

Kérdések és feleletek.

Kérdés. Szántás tavasziak alá.

Nagyon vizenyős a földem, de hát itt az ideje a mély őszi szántásnak, mit négy ökörrel szoktam végeztetni, tehát most is folytatom, mert más munkájuk úgy sincs igásaimnak. Csak az már most a kérdés, hogy kifagy-e majd a borzasztó nyirkos talaj addig, míg a tavaszi vetésidő megjön.

H. G. S.

Kérdés. Trieurhulladék felhasználása.

Most az őszi buza és rozs kitrieurözése után van egy pár zsák trieurhulladékom, melyben sok félszem gabona, néhány apróbb gyommag, vadbüköny, konkoly és buzavirágmag akad. Mit tegyek ezzel? A tyukok nagy részét így is felennék, de félek, hogy esetleg a mégis megmaradt gazmag a szemébe s így a trágyába kerül, nem volna-e jobb megdaráltni, vagy a mennyiben nincs darálóm, talán meg lehetne főzni vagy pörkölni a kemenczében kenyérsütés után? Nem vesz-e tápértékéből ezen utóbbi eljárások által ez a mag?

M. H.

Kérdés. Fagyos répafejjel mit tegyek?

Hanyag napszámosaim a cukorrépafejeket nem takarták be, mikor én éppen távol voltam hazulról s utánuk nem nézhettem; éjjel jött egy fagy s megfagyott nagy részük. Szabad-e azért ezt a fagyott, de ismét kiengedett répafejet etetni, nem árt-e az állatok egészségének, vagy inkább vermettessem be, noha ezzel bizony igen sok megy veszendőbe? Kérek hamarosan választ, mert utóbb elromlik a tarlón a fedett kupaszban ez a répafej.

T. S.

Kérdés. Alma- s körtemustkészítés.

Kérek rövid utasítást arra, hogy a hulladék és hibás őszi- és télialma s körteimből miként csinálhatnék élvezhető gyümölcsmustot?

K. Sz.

Felelet. Telekkönyvileg biztosított ablak jog című kérdésre.

Ha a szomszédjának telekkönyvileg biztosított szolgálmi joga van arra nézve, hogy az Ön udvarára ablakot nyithasson, ezen szolgálmi joga meg nem szűnik az által ha a házát lebontja és újra építi. Sőt jogában áll az ablakot lejjebb vagy följjebb is helyezni, (1874. évi decz. 16-án 10389 sz. a hozott elvi jelentőségű határozat), azonban az ablak ürterjedelmét nem nagyobbíthatja. A szolgalmat csak akkor szűnhet meg, ha a jogosított fél erről önként lemond, vagy a jogát Önnek esetleg eladja s az erről kiállított nyilatkozat alapján az nyilvánkönyvileg töröltetik. Megszűnhet a szolgalmat annak nem gyakorlása folytán 30 év alatt (osztr. polg. tvkv. 524.) vagy „A szolgálmi jog nemhasználás által elévül, ha a kötelezett fél a szolgalmat gyakorlatának ellene szegült és a jogosított három egymásután következő esztendő alatt jogát nem érvényesítette”. (Osztr. polg. tvkv. 1486 §.) Ugyanis nálunk még mindig az osztrák polgári törvénykönyv van ér-

vényben, mert a magyarnak tervezete még nincs jóváhagyva.

Balogh Bálint.

Felelet. Buza közül rozstot kiválogatni című kérdésre.

Ez épp oly nehéz dolog, mint „tövis közül az ibolyát kiszedni”. Sőt ennél is nehezebb. Csakis kézzel lehetne ezt a munkát teljesíteni, mert erre a célra alkalmas trieur nincs s nem is lehet olyat készíteni, mely tökéletesen kiválasztaná a rozstot a buzából. Még legcélravezetőbb a cséplőgépeken alkalmazott szortírozó rosta. De tökéletesen ezzel sem lehet kiválasztani, csak az apadt, apróbb szemeket. Nincs tehát más hátra, mint vagy vetésre alkalmazza s midőn a rozsa kikálászolt, azt kiszedeti gyökerestől, vagy megőröli s mint lisztet értékesíti vagy fogyasztja el otthon.

Szücs János.

Felelet. Ideiglenes kukoriczagoré című kérdésre.

Egy nagyon kimerítő feletet kaptunk, azonban két rajz is mellékelve lévén, azok kliséjét nem készíthettük el lapzártáig s így kénytelenek vagyunk a feletet jövő heti számunkban leadni.

Szerk.

Felelet. Szőlőtörköly felhasználása című kérdésre.

A szőlőtörkölyt, még az esetben is, ha azt pálinkának kifőzni szándékozánk, jól fölhasználhatjuk mézborkészítésre, mely ha jól van csinálva, igen kitűnő ital. Készítése egyszerű. A mézet mindenekelőtt megfelelően fölhighitjuk és pedig a szerint, hogy milyen erős bort kívánunk. Minden 2 kg. méz 1% szesztartalmat ad, ha tehát 8%-os bort akarunk készíteni, 16 kg. mézet kell vennünk egy hl. vízre. Ezt az oldatot föl kell forralnunk s a keletkező habot lefölnöznünk. Ha ezután erősen illatos maradna, úgy tüzes vasdarabokat mártunk bele mindaddig, míg a méz szaga el nem mulik teljesen. Az így előkészített mustot rá öntjük a bortörkölyre s 24-48 óráig állni hagyjuk rajta. Ezután leszűrjük, a törkölyt kipréseljük s a mustot tiszta hordóba tesszük, a hol az hamarosan erjedésnek indul s nemsokára meg is tisztul teljesen. A törkölyben levő szőlőmagot a baromfiak nagyon szeretik s így ez azok táplálására is fordítható.

Balogh Bálint.

HIREK.

Időjárás Jásznagykunszabolnokmegyében. A mezőgazdaságra nézve egészében két hét előtti tudósításom óta nem változott. Az akkor jelzett eső bőségesen be is következett, megakasztá október 23-tól 28-ig a répa szedését és behordását, valamint az őszi vetés alá szántást, különösen azonban a vetési munkálatot. Az előző hét eleje száraz volt, gyenge éjjeli fagyokkal, iparkodott is mindenki, a midőn a múlt héten a talaj felszikkadt, a répaszedés, behordás, valamint a szántás és kiszántott föld elvetésével. E héten már kellőleg felszáradt a föld színe, azonban éjjel már erősebb fagyok is voltak, október 2-án, 3-án és 4-én pedig 5½° C. hideg, vagyis fagy volt. Utóbbi a kint lévő felszedett répában bizony kárt okozott. Mintha azonban meggondolta és megbánta volna az időjárás kissé szívósabb és munkálkodni engedő jóvoltát, hirtelen minden átmenet nélkül, ámbar még 5-én este fagyott, éjjeli erős déli szél után már reggelre esik és esik még délben is és nem is remélhető mikor áll el az eső, pedig még igen sok szántani és vetni valója van még a legtöbb gazdának, hiszen még a gazdának is van kint behordatlan tengeriszára is. Sok cukorrépa is van még szedetlen.

N.

Károlyi Mihály gróf lemondása az OMGE. elnökségéről. Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület igazgató-választmánya november hónap 18-án. héttől délelőtt 10 órakor ülést tart a Köztelek székházának nagytermében. Több fontos közgazdasági kérdés elintézésével kapcsolatban ezen a gyűlésen fognak határozni Károlyi Mihály gróf egyesületi elnök lemondásáról is. Az OMGE. igazgató-választmányi ülése után a „Gazdasági Egyesületek

Országos Szövetségé”-nek végrehajtó-bizottsága ülészik.

A földmivelésügyi miniszterium és a községek. Gróf Serényi Béla földmivelésügyi miniszter leiratot intézett a vármegyék alispánjaihoz, a melyben figyelmezteti őket arra, hogy a községek az öt évvel ezelőtt kibocsátott rendelet értelmében kötelesek megfelelő és modern közvágóhidakat építeni. A miniszter háromféle tervet készített, a mit a községeknek ingyen bocsát rendelkezésre. A miniszter egyben elrendelte, hogy minden egyes községi közgyűlési határozatot, a mely a tárgyra vonatkozik, jóváhagyás céljából a minisztérium illetékes ügyosztályához terjesszenek fel.

A Magyar Mezőgazdák Szövetkezete október 29-én tartotta meg rendes évi közgyűlését, melyen Esterházy Miklós herceg elnök családgyász következtében távolmaradása folytán Barcza Károly alelnök elnökölt. A földmivelésügyi kormányt Darányi Béla miniszteri tanácsos képviselte. Az elnök üdvözlővén a megjelenteket, megállapítja a közgyűlés határozatképességét, mire egyhangulag elfogadták az igazgatósági és felügyelőbizottsági jelentést, a betervezett mérleget és elfogadták a javasolt nyereségfelosztást is, mely szerint 44750 kor. 02 fillér esedékes szelvények beváltására, 10000 korona a tartalékalap javára, 6937 kor. 04 fillér az OMGE céljaira, 10.000 kor. a tisztviselők és szolgák nyugdíjintézete javára 5221 kor. 62 fillér pedig az 1912-13. üzletév számlájára. Ujból megválasztották az igazgatóságba Esterházy Miklós herceget, Ambrózy Gyula bárót, Hajós Józsefet, Harsány Oszkárt, Halász Zsigmondot és Széchenyi Bertalan grófot. A részjegyek 20 szelvényét 5%-al, tehát az 1911 június hónap 30-án teljesen befizetett részjegyek szelvényét 10 koronával váltják be november 1-től kezdődőleg.

A gazdák és az Adria szerződése. A földmivelésügyi miniszter értesítette a Magyar Gazdaszövetséget, hogy az Adria Tengerhajós Társaság szerződésébe oly pontot kíván fölvenni, melyszerint a társaság díjszabása a minisztérium jóváhagyásától fog függni. Miután a miniszter megküldötte a szövetségnek a tervezett díjszabást, az egyesület igazgató-választmánya Darányi Ignác elnöklésével tartott ülésén elhatározta, hogy fölterjesztést intéz a kormányhoz a vállalat állami támogatása ellen.

Térhódítás Boszniában. A magyar közgazdaság számottevő egyesületei tudvalevően Magyar-Bosnyák-Hercegovinai Gazdasági Központ címmel egyesületet alapítottak abból a célból, hogy az anektált tartományokat kivitele kereskedelmi piacává tegye. Ez a csoport most a saját anyagi erejének kiegészítésére 10.000 korona támogatást kér a fővárostól. A kéressel a közgazdaság ügyosztálya fog foglalkozni.

Gazdasági tanintézet Aradon. A kultuszminiszter és a földmivelésügyi miniszter együttesen tárgyalást folytatnak Arad várossal, hogy internátussal egybekötött kertgazdasági tanintézetet óhajtának létesíteni, melynek pedagógiai feladatán kívül azt a célt is kell szolgálnia, hogy Arad városnak, valamint Temesvárig délre és Szolnokig északra eső városok piacát is konyhatermékkel lássa el és ily módon azt a praktikus célt is szolgálja, hogy fölzsabaddítsa Aradot az ujaradi konyhakertészek monopolizált helyzete alól. Erre a célra a vesztőhelyi földekből nyolcvanöt hold kihalása válik szükségessé. A földmivelésügyi miniszter bolgár rendszerű kertészetet létesít, mellette a baromfitenyésztés és a tejgazdaság termelné mindama szükségletet, mely a piacon talál fedezetet. Az iskola mellett kétszáznegyven gyermek számára internátust építenek, melyben konyhakertészetre és baromfitenyésztésre oktatnák a növendékeket. A város a területet csak használatra engedné át bérösszeg ellenében. Az összegért az állam garanciát vállal, de a gazdasági telep bevételéből fizetnék a bért.

SALVATOR

kiváló bór- és
lithiumos
gyógyforrás

vese- és hólyagbajoknál, köszvénynél, cukorbetegségnél, vörhenynél, emésztési és lélegzési szervek hurutjainál kitűnő hatása. Természetes vasmentes savanyúvíz.

Rapható ásványvízkereskedésekben és gyógyszertárakban.

SCHULTES ÁGOST Szinye-Lipóczi Salvatorforrás-vállalat Budapest, V. Rudolf-rakpart 8.

Sörárpatermesztő kisczardák. A Nyitra-megyei Gazdasági Egyesület első minőségű sörárpatermesztőmagot oszt ki a kisczardáknak. Ez évben különösen a pöstyénvidéki kisczardák érdeklődnek a sörárpatermesztés iránt.

A virágkiállítás és vásár Budapesten az iparművészeti muzeumban f. hó 7-én nyílt meg és nagy érdeklődés s látogatottság mellett e hó 12-éig látható. Van ott sok szép virág és dísznövény, különösen pálmák, mindenféle délszaki növények, nagyon kedvesek a gyöngyvirágok, ibolyák stb. de a legnagyobb tömeget a krisantémumok és cyclamenek adják. Szépség dolgában a krisantémumok vezetnek. Gratulálunk a rendezőségnek a sikerült kiállításért. Hogy pedig a vásár mily forgalmu, arról csak azt mondhatjuk, hogy mire e sorok napvilágot látnak már „végeladás” lesz bizonyosan. A vásárt Mauthner Ödön nyitotta meg.

Dohánybevéltési napok. A m. kir. dohányjövédéki központ igazgatósága a dohánybevéltési napok jegyzékét a következőkben közli: Budapesti állomás december 11—15, érsekújvári bevéltési állomás december 11—február 24, barcsi állomás január 2—február 27, nagyatádi állomás január 2—február 8, faddi állomás december 4—január 31, kiskunfélegyházi bevéltési állomás január 2—február 20, csongrádi állomás december 28—30, aradi állomás január 2—február 28, battonyai állomás január 2—február 9, békéscsabai állomás január 2—február 17, csókai bevéltési állomás január 2—23, nagybecskereki állomás január 2—23, szegedi állomás január 2—31, temesvári állomás január 2—február 22, zombolyai állomás január 2—február 7, fogarasi állomás február 12—15, marosvásárhelyi állomás december 18—január 16 és február 20—24, debreczeni állomás december 11—február 16, hajdudorogi bevéltési állomás december 5—február 22, nagylétei állomás január 2—február 10, érmihályfalvi állomás január 2—február 16, szatmárnémeti állomás január 2—február 5, nagykárolyi állomás január 2—február 28, miskolczi állomás január 2—február 27, mezőkövesdi állomás január 2—február 9, kápolnai állomás december 11—február 23, rakamazi állomás december 11—február 23, nyiregyházi állomás december 11—február 22, nagykálói állomás január 2—február 14, kiskvárdai állomás december 18—február 15, nyirbátori állomás december 18—február 17, vásárosnaményi állomás január 2—február 28, nagytárcányi bevéltési állomás december 18—február 28, szolnoki állomás január 2—február 15, tiszaroffi állomás január 2—február 14, jászkiséri állomás január 2—február 17, jászberényi állomás január 2—29. Azonban úgy halljuk ezen terminusok ellen sokan élnek kifogással, mert a nedves időben a dohányszáradása lassan halad.

Erdészeti államvizsgák. A földmivelésügyi miniszter által kiadott hirdetmény szerint a folyó évi őszi erdészeti államvizsgákat Budapesten november 10-én a következő napokon tartják meg.

Gyümölcsstermés a külföldön. A földmivelésügyi minisztériumhoz érkezett jelentés szerint Svédország gyümölcsstermése általában jó közepesnek mondható. Kivitelre valója nincs. Romániában jó alma-, körte- és szilvatermés volt. Szőlő és dió kevés termelt. Németországban a gyümölcsstermés elég jó. Főként szilvából van nagy termés. Alma és körte annyi termelt, hogy aligha lesz szükség behozatalra. A délnémetországi ár igen olcsó. A porosz földmivelésügyi miniszter javaslatot tesz a piaci drágaság enyhítése érdekében a konyhakerti vetemények és a gyümölcsstermesztés nagyobb állami fölkarolására. E végből az állam a gyümölcseltartó kamrák és hajtatóházak építéséhez szükséges tőkét kamatmentesen adja a termelőknek. Ausztriában, egy pár vidéket leszámítva, a gyümölcsstermesztéshez fűződő remény nagyrészen meghusult. A folytonosan szakadó eső késeltette a gyümölcs érését és rontotta mennyiségét. Az északi tartományokban a terméskilátás minimálisra szállott alá. Cseh- és Morvaországban ez évben igen kevés lesz a kivitel. Dalmáciában és Dél-Tirolban rendkívül jó szőlőtermés volt. Kiváló mustot szűrték. Tirolban azonban a termés nagyságához tűzött túlszágázott remények nagyon alászállottak.

Jutaárak drágulása. Az osztrák és magyar jutagárak a durvafonál árát 2 fillérrel, más fajtákat 3½ fillérrel, továbbá a 10½ onznál könnyebb szöveteket 5 fillérrel és a többi szöveteket 4 fillérrel emelte kg.-onként.

Birtokváltozás. Örgrof Pallavicini Alfons, örgrof Pallavicini Sándor fia, négy millió koronaért megvásárolta lovag Weszely Ernő bécsi nagyiparosnak Szlvsvárad és Nagyviznyó községei (Borsodmegye) határában fekvő tizenegyezer holdas vadászterületét.

Magas bérletárak földek után. Újvidéken a városi földek bérlete után ezidén magas árakat értek el. Ezelőtt 55 korona volt egy-egy hold földnek a bérara, ezidén 98 koronaért adták bérbe. A Ferencz József-csatorna mentén 80 korona helyett 153 koronát fizetnek. — Ime a növekvő drágaságnak egyik döntő erejű oka.

Előfizetési felhívás.

Tisztelettel felhívjuk lapjaink azon t. olvasóit a kiknek előfizetése október hó elsejével lejárt, hogy azt megújítani sziveskedjenek, nehogy a lap expediciójában zavarok támadhassanak.

Előfizetési árak:

Egész évre 20 korona.

Fél évre 10 „

Negyed évre 5 „

A „Gazdasági Lapok”
kiadóhivatala.

APRÓK.

Növényóra. A növények közül igen sok csak bizonyos, mindig pontosan visszatérő időpontban nyílik ki kelyhét. Így a fehér rózsza csak féltekor nyílik, a viola és a lenvirág pedig félhatig zárva tartják kelyhüket. Félhatkor nyílik a cikória, az oroszslánszaj és a burgonyavirág, félnyolczkor pedig a gólyahír. A fehér vizirózsa 8 és 9 óra között tárja föl kelyhét, ugyiszintén a gentiának is. A tulipánnál a nyílás ideje 9½—10 óra közé esik; az ezerjő kelyhe ellenben csak 11 órakor nyílik ki.

Dohos árpát gyógyítandó, öröljünk meg friss faszenet és keverjük ezt, zárt ablakok mellett a dohos gabonával. 400 hl. árpára egy hl. szenet számítva. Így maradjon az árpa 8—14 napig állva, azután erős szelelőrostával kifujtatjuk a szénport és az árpa dohossága eltűnt.

Vetőburgonya eltartása. A vetőburgonyának nem szabad nagy rakásban feküdnie, hogy az önfelmelegedést megakadályozzuk. Jobb világos, mint sötét helyen eltartani, mert a sötétség időelőtti kihajtásra készíti. Ha már kora télen képződőnek csírák, a mi előáll, a helyiség túlmeleg, akkor hozzák a burgonyát a levegőre; tél után jobb nyitott csürben tartani, mint pinczében; a csürben csak esetleges késői fagyok ellen kell megvédeni. Különösen értékes vetőanyagot, pl. korai burgonyát legjobb szellős sövényen, hűvös helyen egymasmellé fektetni. Február végén vagy márcziusban jobban a világságra hozzuk. A csírázást vissza kell tartani; ha arról gondoskodunk, hogy a csíra rövid, tömzsi és erős maradjon, nem lesz e miatt veszteségünk.

A takarmányrépa a többi takarmány-növényvel szemben bizonyos előnnyel bír, t. i. több emészthető tápanyagot szolgáltat holdanként már középtermés mellett is. Így pl. normális viszonyok között 1½-szer annyit, mint a rendes bab'ermés és 3, sőt 4-szer annyit, mint a hereszéna. Németországban jószág tekintetében a következő a sorrend a répa-fajtáknál: legjobb az eckendorfi, azután jön az oberndorfi, leutewitz, stieghorsti és frie-richswerti. Az utolsó, mint az eckendorfi és oberndorfi fajták keresztezéséből származott s a két rendszer előnyeit magában egyesítő fajta nagy elterjedésnek örvend.

Növény, mint iránytű. Érdekes észleletet jegyzett föl egy amerikai természetbúvár és botanikus a Lactuca scariola nevű növényről. Ezen növényféle levelei ugyanis mindig észak-déli irányban igazodnak, bárhol és bármiféle klíma alá kerüljenek is. Az észlelt tünetnyet pedig állítólag a napfény hatása idézi elő e növénynél, mely e tulajdonsága révén, mint iránytű is használható.

Készáru-tőzsde 1912. november 7-én.

Fajta	Hektoliteren- kinti súly ki- logrammiban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten		Hektoliteren- kinti súly ki- logrammiban	100 kilogramm készpénz ára Budapesten	
		Kor.-tól	Kor.-ig		Kor.-tól	Kor.-ig
Buza:						
Tiszavidéki	75	—	—	79	22.30	22.55
"	76	21.55	21.80	80	22.40	22.60
"	77	21.80	22	81	22.45	22.65
"	78	22.05	22.35	82	—	—
Fehérmegyei	75	—	—	79	22	22.30
"	76	21.4	21.65	80	22.15	22.40
"	77	21.45	21.0	81	22.20	22.45
"	78	21.65	22.05	82	—	—
Pestvidéki	75	—	—	79	22.23	22.55
"	76	21.45	21.65	80	22.30	22.50
"	77	21.55	21.80	81	22.25	22.55
"	78	22.00	22.20	82	—	—
Bánsági	75	—	—	79	—	—
"	76	21.40	21.65	80	—	—
"	77	21.55	21.75	81	—	—
"	78	—	—	82	—	—
Bácskai	75	—	—	79	—	—
"	76	21.40	21.65	80	—	—
"	77	21.55	21.75	81	—	—
"	78	—	—	82	—	—
Rozs elsőrendű új					19.50	19.60
" középminőségű (új)					19.30	19.40
Árpa takarmányárú elsőrendű					18.90	19.40
" másodrendű					—	—
Köles					—	—
Zab elsőrendű (új)					21.80	22.20
" középminőségű (új)					21.10	21.40
Tengeri belföldi új					20.80	20.50
" román v. bolgár					—	—
Repcekaposztá					—	—

Kimutatás

A hazai nyilvános áruraktárak és szövetkezeti gabonarakarok gabona és élelményforgalmáról és készleteiről.

1912. okt. 26-tól 1912. nov. 2-ig.

A forgalom és kész- letek részletezése	Buza	Rozs	Árpa	Zab	Tengeri
mennyisége métermázsákban					
I. Készlet és forgalom.					
Készlet 1912. okt. hó 26-án	1344895	219460	254740	227341	147023
Betét- 1912. okt. 26-tól rozás 1912. nov. 2-ig	49886	17973	19783	40910	22014
Kitá- 1912. okt. 26-tól rozás 1912. nov. 2-ig	41276	10017	22900	24091	28069
Készlet 1912. nov. hó 2-án	1353505	227416	251623	244160	140963
II. Az 1912. nov. hó 2-án megállapított készletek részletezése.					
A) Nyilvános áruraktárak					
Barcs	27552	5337	502	24860	12214
Berettyóújfalva	25688	1966	720	—	—
Békéscsaba	57452	81	1408	300	316
Brassó	7346	649	2190	10387	1792
Budapest	597553	37897	4010	112947	4759
Csáktornya	12240	596	2833	4093	2723
Czegléd	62598	8906	8466	3945	278
Debreczen	27539	52442	1125	1492	—
Déaványa	33811	2781	1353	230	—
Érmihályfalva	8052	18652	—	133	—
Fiume	8678	—	12932	25148	109633
Győr	4275	777	20566	1894	48563
Kaba	18621	1813	403	160	10
Karczag	33744	—	—	—	—
Kassa	—	—	—	—	—
Kisújszállás	55069	4	839	264	—
Kisvárdá	7575	8960	300	480	—
Kolozsvár	1899	106	867	702	516
Marosvásárhely	640	—	—	—	—
Mátészalka	920	22	52	250	5
Mezőkaszon	—	—	—	—	—
Mezőtúr	9951	459	—	9	—
Miskolc	26859	266	2663	391	34
Nagybecskerek	30995	—	—	—	101
Nagykanizsa	40622	—	86	3582	—
Nagykároly	16251	11402	64709	4656	709
Nagyszalonta	5103	8137	—	351	27
Nagyzeben	33894	317	21	2892	—
Nagy-Várad	2174	457	82	2147	1839
Nyiregyháza	33702	3811	39	428	—
Nyitra	17214	33896	1769	1093	67
Pancsova	1913	—	15833	189	—
Pozsony	1752	—	—	—	—
Szarvas	11663	355	50864	682	—
Szatmár-Németi	25231	—	2498	786	—
Szeged	24274	10366	235	422	150
Szombathely	4413	599	801	—	—
Temesvár	361	540	13419	3925	499
Versecz	21943	—	402	6623	—
Eszék	27409	352	2017	2206	186
Sziszek	—	—	—	—	—
Zágráb	—	—	—	—	—
Zimony	820	—	856	—	—
B) Szövetkezeti gabonarakarok					
	11266	1363	7402	4214	98

KERESKEDELEM, TŐZSDE.

L I S Z T.

A Lujza s a Király-malom részvénytársaság jegyzései.

Dara (griz) —, 0. sz. királyliszt 34.20, 1. sz. lángliszt 33.60 2. sz. lángliszt 33.00, 3. sz. zsemlyeliszt (külön) 32.40, 4. sz. zsemlyeliszt 31.80, 5. sz. kenyérliszt, feh. 31.20, 6. sz. kenyérliszt 31.80, 7. sz. kenyérliszt, közép 31.20, rozsliszt I. 30.40, rozsliszt II. 28.40, rozsliszt III. 29.00, korpa, finom 13.40, korpa, durva 14.00 K mm. Tengeriliszt —23—28, tengerikása —30—32 kg. K.

S Z E S Z.

A szeszületben a forgalom e héten kielégítő volt és a szeszárak a legutóbbi zárlatjegyzés szerint zárulnak.

Elkelt finomított szesz adozva nagyban 210—210.50 kor. adózatlanul 71—71.50 kor., míg ellenben

másodkézből vidéki finomítottól olcsóbb árajánlatok voltak.

Denaturált szesz hordóval együtt kötésre 56 koronáig kelt nagyban.

Mezőgazdasági szeszgyárak részéről kontingens nyerszesz ab termelő állomás fix árban 64 koronáig jegyzésen alól 1.75—2.50 koronáig kelt el tartott vételkedv mellett.

Budapesten a kontingens nyerszesz ára 65 - 66 kor.

Budapesti zárlatok nagyban:

Finomított szesz adózva	210.—210.50 K
Finomított szesz adózatlan	71.—71.50
Élesztőszesz adózva	210.—210.50
Élesztőszesz adózatlan	—
Nyerszesz adózva	208.00—208.50
Denaturált szesz	56.—56.50

Napijelentés a gabonatózsdéről.

— 1912. november 6. —

A tegnapi zárlathoz viszonyítva, végeredményképpen ma az áprilisi buza és az áprilisi rozs egy-egy fillérrel javult, ellenben az áprilisi zab 12 fillérrel, a májusi tengeri pedig 3 fillérrel csökkent.

Eladatok:

Buza. *Tiszavédeki:* 150 mm. 80 kg. 22.70 K 200 mm. 80 kg. 22.70 K, 200 mm. 79 kg. 22.60K, 300 mm. 78 kg. 22.65 K, 100 mm. 78 kg. 22.60 K.

Felsőmagyarországi: 200 mm. 80 kg. 22.80 K, 200 mm. 80 kg. 22.70 K, 100 mm. 79 kg. 22.40 K.

Pestvédeki: 100 mm. 79 kg. 22.40 K, 100 mm. 79 kg. 22.60 K, 100 mm. 78.5 kg. 22.50 K, 100 mm. 78 kg. 22.30 K, 100 mm. 77.5 kg. 22.40 K, 100 mm. 75 kg. 20.40 K.

Bácskai: 2600 mm. 74.5 kg. 21.60 K.

Rozs. 200 mm. 19.30 K, 100 mm. 19.30 K, 100 mm. 19 K, 500 mm 19.30 K.

Zab. 300 mm. 20.30 K, 100 mm. 21.20 K.

Az árak 100 kilogrammonként koronákban értendők.

Határídőárak.

(Déli zárlat.)

Buza 1913. áprilisra	23.52 K
Rozs áprilisra	20.78
Zab áprilisra	21.44
Tengeri 1913. májusra]	15.74

Budapesti takarmányvásár. (IX. kerület, Mester-utca, 1912. nov. hó 8-án. A székesfővárosi vásárigazgatóság jelentése a »Gazdasági Lapok« részére.)

Felhozatott a szokott községekben 247 szekér réti széna, 64 szekér muhar, 17 szekér zsupszalma, 12 szekér alomszalma, — szekér takarmányszalma, 4 szekér egyéb takarmány (luczerna és zabosbüköny stb.), — zsák szecska.

A forgalom élénk.

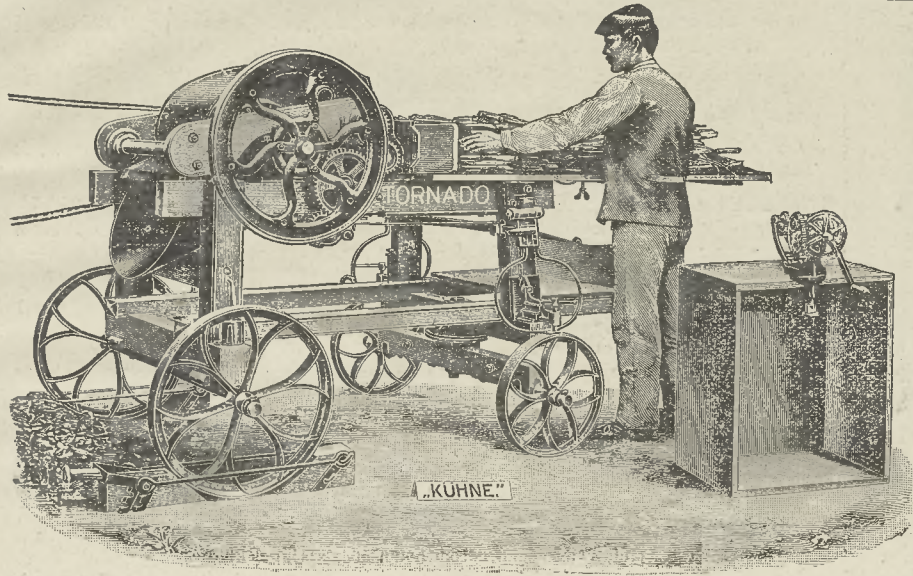
Arak q-ként állérben a következők:

Régi széna I. r. 960—1060, réti széna II. r. 640—900, réti széna csomagolása 560—600, muhar 860—1060, zsupszalma 420—500, alomszalma 340—420, takarmányszalma —, tengeriszár —, egyéb takarmány —, zabos-büköny 960—1100, lóhere —, luczerna —, köles —, sarju 600—800, szalmaszecska —
Összes kocsiszám 370. Összes suly 444.000 kilogramm.

Laptulajdonos és főszerkesztő: **ORDÓDY L.**

Felelős szerkesztő: **BUZZI F. GÉZA.**

Társzerkesztő: **FEHÉR ZOLTÁN**

KÜHNE mezőgazdasági gépgyár r. t. MOSONBAN

elismert elsőrendű kivitelben szállit modern

takarmánykészítőgépeket

motor-, járgány- és kézi hajtásra.

KÜLÖNLEGESSÉGEK:

„TORNADO“ kukoricaszártépőgépek.

Répmosógépek betonvályuban.

Angol darológépek merőleges kövekkel stb.

Elsőrendű benzinmotorok.

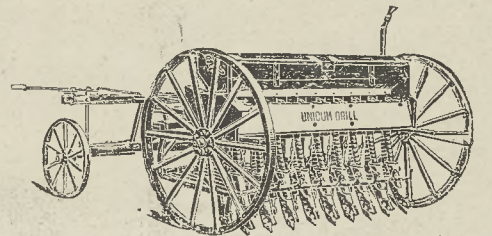
Új, szállítható erőhajtású kukoriczamorzsolók.

Főraktár: Budapest, VI., Váci-körut 57/a.

Magyarországi főraktárak: Debreczen, Kaposvár, Szabadka, Temesvár.

MELICHAR RÉPAVETŐGÉPEI,

műtrágyaszórával egyesítve, az egyedüli versenynélküli gépek. Szakszerű szerkezete, jó anyaga és megbízható működése elismerten a legjobb. Idejében gondoskodik minden gazda ezen gépek beszerzéséről.

Takarmánykikészítőgépek

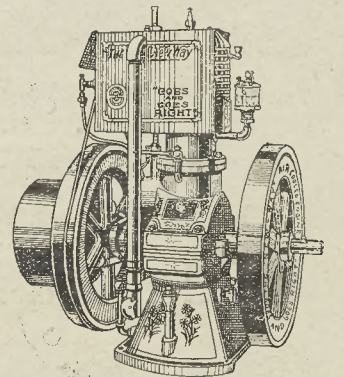
kézi- és erőhajtásra a legmodernebb szerkezettel és legtökéletesebb kivitelben olcsó árak mellett!

Ujdonság!!

„New-Way“

léghűtéses hordozható benzinmotorok, csővezeték és víztartány nélkül. A motor-technika legszebb és legsiker teltebb vívmánya.

Kérjen ábrás leírást!

Bächer Rudolf Melichár Ferencz

Magyarországi vezérképviselő: **Szücs Zsigmond**

Budapest, VI. kerület, Nagymező-utca 68. szám.

1913. január hó 1-től VI., Teréz-körut 26.

Uj és egyszer használt zsákok, ponyvák, kölcsön és eladás. Kézi, manilla aratógép kévekötözők kartellen kívül.

Távirat:
NAGELA.

NAGEL ADOLF Budapest, Arany János-utca 10.

Telefon:
35-92.

„RUHROL”

Borjuhasmenés elleni lapdacsok **Rapold Miksa** cs. és kir. ker. állatorvos utasítása szerint (s a cs. és kir. belügymin. által általános eladásra engedélyezett).

Egyedül biztos szer a borjuhasmenés ellen. Tirol összes tenyészegyleteiben kitűnő eredménnyel használtatik.

Szállítatik 1 és 2 tuczatot tartalmazó dobozokban.

Egyedüli előállító:

HOCHSTÖGER gyógyszerész, **LANDECK**, Tirolban.

Prospektus ingyen. ☐☐ Elismerő- és köszönőiratok száza.

Ökörpatkók

alkalmasak, tartósak és olcsók.

„HANN” jeggyel ellátva.

Kérjen és figyeljen pontosan ezen jegyre, mert patkóink minden tekintetben utolérhetlenek!

Rendes csülökpatakók ökrök részére. Szabadalmazott lópatkók, első díjakkal kitüntetett patkók, igás és háttas lovak részére, szakférfiak által legmelegebben ajánlva. Patkó- és csülökszegek. Sróf- és rúdvasalások, vasalási eszközök és szerszámok.

M. HANN'S SÖHNE

RAINFELD a/d. Gölsen N.-Ö.

Lyukfuro v. srófkészülékes hordódugólemezek czég-nyomattal vagy anélkül, szállításra és beraktározásra szánt hordókhoz minden nagyságban és mennyiségben.

Minták és árjegyzékek ingyen!

A szőlő trágyázása.

Irta: **Ordódy Lajos**. — Ára 3 korona. Ajánlott küldéssel 3.45 korona.

Utánvétellel küldve 3.65 korona. Gyakorlati útmutatás arra, hogy miként kell a szőlőket istálló- és műkereskedelmi trágyákkal úgy trágyázni, hogy a legjobb terményt a legnagyobb mennyiségben elérhessék. — Megszerezhető a **Gazdasági Lapok** kiadóhivatalában, **Budapest, VIII., József-utca 15.**

Magyar Gazdák Hitelintézete Részvénytársaság

Sürgönczim: **„AGRICOLA”**. Budapest, V., Kálmán-utca 15. Sürgönczim: **„AGRICOLA”**.

Délmagyarországi Magyar Közművelődési Egyesület budapesti osztályának központi főpénztára

TELEFON: igazgatóság 143-05.
bankosztály 64-54.
áruosztály 123-90.

Alföldi Gazdasági Egyesület központi főpénztára.

Igazgatóság:

Gróf Lázár István országgyűlési képviselő, nagybirtokos; **Báró Kemény Ákos** főispán, nagybirtokos; **Ifj. gróf Wolkenstein Oswald** cs. kir. kamarás, nagybirtokos; **Baró Stojánovich Iván** országgyűlési képviselő, nagybirtokos; **Balla Arpád** nagybirtokos; **Dr. Mayer Udön** országgyűlési képviselő, ügyvéd; **Mikos Aladár** nagybirtokos; **Dr. Ugron Gabor** nyug. főispán, nagybirtokos; **Dr. Fenyvesi Soma** ügyvéd; **Kenese Ferencz** nyug. jószágigazgató; **Lichtenstern Miksa** nagybirtokos; **Galbovich Jenő** az Alföldi Gazdasági Egyesület alelnöke; **Biedermann Gyula** vezérigazgató; **Skopecz Béla** igazgató.

Bankosztály:

Takarék- és folyószámlabetétek
Jelzálogkölcsönök
Birtokok adás-vétele
Bérletek közvetítése
Parcellázás

Áruosztály:

Gabona, vetőmagvak és erőtakarmányfélék
Mütrágya
Köszén, olajok és petróleum
Bor- és tejértékesítés
Tenyész- és hizóállatok értékesítése

Géposztály:

Az összes mezőgazdasági, szőlő- és pinczegazdasági gépek és eszközök. Gőz-, benzin- és nyersolajmotorok. Malomgépek és teljes malomberendezések. Tejgazdasági gépek és felszerelések Szivattyúk minden czérra, tűzifecskendők. Gazdasági, vízvezetéki és takarmánykamraberendezések. Acetylen és villanyvilágítási berendezések. Személy- és teherszállító automobilon eladása és beszerzése.

A kebelünkben működő „MAGYAR ÉRTÉK- és TERMÉNYBANK R.-T.” elvállal megbízásokat az áru- és értéktőzsdén.

Mérnöki osztályunk bármily tervezettel készséggel és díjtalanul szolgál.

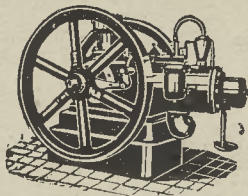
Gépujdonságok állandó bemutatása kiállítási helyiségeinkben (Budapest, V., Kálmán-utca 15. szám).

◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆ Árjajánlatot, árjegyzéket díjmentesen küldünk. ◆◆◆◆◆◆◆◆◆◆

„CLIMAX“
 nyersolajmotor
 Pénzt takarít meg!!

Legolcsóbb, legbizto-
 sabb üzemelő. — Ver-
 senyképes árak. —
 Elsőrangú minőség. —
 Több 100 referenzia.

KÉRJEN AJÁNLATOT.

BACHRICH és TÁRSA
 Betéti társaság
 Budapest, V/v., Váci-körút 59.
 Telefon szám: 71-01. ☐☐ Sürgőnycim: „CLIMAX“

HIRDETÉSEK a karácsonyi nagy mutatványszámra,

mely 25.000 példányban fog megjelenni, már most felvétetnek a „Gazdasági Lapok“ kiadóhivatalában, Budapest, VIII., József-utca 15/a.

HIRDETÉSI ÁRAK: Egész oldal 80 korona, fél oldal 45 korona, negyed oldal 30 korona, nyolczad oldal 15 korona.

Nyilvános árverésre kerül:

Nagyságos özv. Dóry Vilmosné urnő felsőleperdi tisztavérű simmenthali tehénészetéből **21 drb tenyészképes bika.**

Az árverés 1912 november 26-án délután 1 órakor a felsőleperdi Ujmajorban fog megtartatni.

Az árverés napján előzetes bejelentésre a t. vásárló közönség rendelkezésére az **ujdombovári állomáson** kocsik fognak állani, a bejelentések az **uradalmi Intézőségnek, Felsőleperd, u. p. Kocsola-Ódalmandra** intézendők.

Felsőleperdi Intézőség.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

Alakult 1900-ban.

Budapest, VIII., Baross-utca 10. szám a.

Biztosítási alap: Alapítványok kormány hozzájárulásával 2.488.780⁴—, tartalékok 2.819.596²⁵—, összesen: 5.308.376²⁵ korona. 1901. évi felesleg 90.349[—], 1902. évi felesleg 59.782²⁶, 1903. évi felesleg 109.331⁷³, 1904. évi felesleg 72.438²³, 1905. évi felesleg 61.730⁶⁰, 1906. évi felesleg 39.243⁶, 1907. évi felesleg 41.877³², 1908. évi felesleg 81.088¹⁶, 1909. évi felesleg 106.589⁶⁴, 1910. évi felesleg 120.164³⁸, 1911. évi felesleg 148.378¹⁶ korona.

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszintön az ember életére, különféle módok szerint. Az üzleteredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfeleslegből egy a tűz-, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak, az 1902. évi üzletfelesleg közgyűlési határozattal tartalékba helyeztetett. Az 1903. évben a jégkár ellen biztosítottak 4 százalékos díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2—2 százalékos díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5—10 évre adják fel biztosításukat, 5 százalékos engedményben részesültek. Az 1907., 1908., 1909. valamint 1910. évi üzletfelesleggel pedig tartalékainkat gyarapítottuk. Az 1911. évben a jégkár ellen biztosított tagjaink, akik akár egy, akár több évre jégkár ellen nála biztosítottak és 1912. évben ismét a szövetkezeti fognak biztosítani, tíz százalék díjvisszatérítést ad. 1911. év végén a tartalékok 2.819.596²⁵ koronára rúgnak. Biztosítási ajánlatok benyújtandók közvetlenül, vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványokkal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál az igazgatóság.

A **Gazdák Biztosító Szövetkezete** társintézménye a „**GONDVISELÉS**“ Országos Központi Segélyező Társulat a ján 100 koronától 1000 koronáig terjedő temetési segélybiztosítások, valamint havi behuzások ellenében 1000 koronáig terjedő leánykiadás-tási (önállósítási) segélybiztosítások eszközöltenek. Legelőnyösebb népbiztosítás. E társulat kebelében minden községben önálló helyi csoportok szervezhetők jóteknyczélú működésével. Tájékoztatót készséggel küld bárkinek is a Társulat igazgatósága, Budapest, IX., Erkel-utca 20.

108199/1912. számhoz.

Földhaszonbérleti hirdetés.

A magyar vallásalap Temes vármegyében, Felső-Sztamora község határában fekvő 497⁵⁸⁷/₁₆₀₀ holdas mezőgazdasági birtoka **1913. évi január hó 1-től 1925. évi szeptember hó 30-ig, vagyis tizenegy évre és 9 hónapra terjedő időtartamra leendő haszonbér beadása iránt, az alulírt miniszterium IX. ügyosztályában (Hold-u. 16. sz. III. em. 44. ajtó)**

1912. évi december hó 18-ik napján déli 12 órakor zárt ajánlatu nyilvános versenytárgyalás fog tartatni.

Az 1—1 koronás bélyeggel ellátott, lepecsételt ajánlatokat az alantírt miniszterium segédhivatalának igazgatóságánál legkésőbb **1912. évi december hó 18-án délelőtt 11 óráig benyújtandók.** A borítékon jelzendő: „Ajánlat a felsősztamorai birtok bérletére.“ Az ajánlatban nem a holdankénti, hanem az egész birtokra beígért évi haszonbér számokkal és betűkkel kiirandó.

Az ajánlatok csak akkor tárgyalatnak, ha a kiszolgáltatót ajánlati minta perrendszerüleg két tanu előttemezésével van aláírva.

Bánatpénzül 2500 korona készpénzben vagy ovadékképes értékpapirokban bármelyik állami (adóhivatali) vagy a közalapítványi központi pénztárnál teendő le és az arról szóló letéti nyugta az ajánlathoz csatolandó. Elkésve érkezett, kellőleg ki nem állított vagy fel nem szerelt ajánlatok, valamint az utóajánlatok figyelembevételre nem számithatnak. A kik gyámság vagy gondnokság alatt állanak ugyszintén olyanok, a kik a közalapokkal szemben tartozásban vannak vagy bármely ezimen perben állanak, a versenyből kizáratnak.

A részletes versenytárgyalási feltételek, nemkülönben az ajánlati minták a vallás- és közoktatásügyi miniszterium IX. ügyosztályában, a segédhivatali igazgatóságnál, Budapesten, valamint a közalapítványi ispánságnál Nagykovácsán a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Budapesten, 1912. október hóban.

A vallás- és közoktatásügyi m. kir. miniszterium.